

Savonlinna Design Manual 2026

Kaupunkiympäristön laatukäsikirja

Savonlinna

Sisältö

Tiivistelmä	3
-------------------	---

Osio A, Lähtökohtia 4

Kenelle Designmanuaali on tarkoitettu?	5
Savonlinnan vetovoimatekijät & tavoiteimago	6
Kaupunkikuva, arvot ja kehittämisen kohteet	7
Yhteinen toimintamalli	8
Ympäristörakentamisen laatuperiaatteet	9
Esteettömyys julkisessa ympäristössä	9

Osio B, Savonlinnan tyyli 10

Savonlinnan keskustakalusteet	11
Savonlinnan tyyli	12
Savonlinnan värit	13
Viherrakenteet	15
Pintamateriaalit ja -rakenteet	19
Savonlinnan kalusteet ja valaisimet	28
Pienarkkitehtuurin periaatteet	45

Osio C, Toimintamalli 49

Kaupunkiympäristön toimenpiteitä ja kunnossapitoa koskeva vastuunjako	50
Toteuttamisen ohjeistus	51
Kunnossapito-ohjelma	52
Liitteet	53

Tiivistelmä

Designmanuaali eli kaupunkiympäristön laatukäsikirja on suunniteltu keskustan ja erityisesti sen julkisen kaupunkitilan ja kaupallisen toimintaympäristön kehittämiseksi yhtenäisempään suuntaan Savonlinnan imagoa tukevaksi.

Samoja suunnitteluperiaatteita voi myös soveltaa ydinkeskustan ulkopuolisissa kaupunginosissa. Omaleimainen ja yhtenäinen kaupunkimiljöö on kuin kaupungin käyntikortti; sillä viestitään kaupungin imagoa, identiteettiä ja kotiseuturakkautta sekä satunnaiselle vierailijalle että oman kaupungin asukkaille. Designmanuaalin avulla ohjataan ympäristön toteutuksen laatutasoa ja yhtenäisyyttä. Näin edistetään kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin pääsemistä muiden toimenpiteiden ohella.

Käsikirja osoittaa esimerkkien avulla tyylin ja laadun, joihin toteutuksessa tulee pyrkiä. Se on laadittu helpottamaan kaupungin julkisten tilojen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaavien henkilöiden työtä. Käsikirjassa on ohjeisto Savonlinnan kaupunkiympäristön katupinnoite- ja kasvivalinnoista, kalusteista, varusteista ja niiden käyttö- ja hankintaperiaatteista, pienarkkitehtuurin suunnitteluperiaatteet, sekä keskustan alueiden värikartta. Materiaali- ja kalustevalinnoissa on ajateltu ratkaisujen kokonaistaloudellisuutta, joka tarkoittaa kestäviä, tarkoituksenmukaisia valintoja. Suurin osa kalusteista on valittu vakaiden toimittajien valmismallistoista. Persoonallista paikallista ilmettä tuovat Savonlinnaan suunnitellut Olavinkadun ja Satamapuistonkadun valaisinpylväät sekä ulkotilan opastekalusteet.

Designmanuaali päivitetään tarpeen mukaan 1–2 vuoden välein. Päivityksistä vastaavat kaupungin kunnallistekniset- ja maankäyttöpalvelut. Designmanuaali on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 24.11.2009. Designmanuaali on päivitetty ensimmäisen kerran 2014 ja uusin päivitys on tehty vuonna 2026.

A Lähtökohтия

Kenelle Designmanuaali on tarkoitettu?

Designmanuaali palvelee Savonlinnan julkisen ulkotilan suunnittelun käsikirjana. Manuaali on yhteisen tahtotilan julistus harkitun kaupunkikuvan takeeksi. Manuaalin käyttäjiä ovat kaupungin suunnittelijat, konsultit, yrittäjät sekä asiasta kiinnostuneet kansalaiset.

Designmanuaali palvelee myös muita tavoitteita. Se on esimerkiksi:

- tiedonvälittäjä eri vastuutahojen välillä nyt ja tulevaisuudessa
– sitä voidaan käyttää osana perehdytyspakettia uusille kaupungin työntekijöille.
Vastuun siirtyessä henkilöltä toiselle se helpottaa tietoperinnön siirtämistä toimien eräänalaisena ”kaupunkikuvan käsikirjoituksena”,
- hankintaa helpottava viiteaineisto – tuotemääritysten avulla voidaan havainnollistaa tarjouspyyntöjä,
- kaupunkiympäristön hyviä käytäntöjä koskevan hiljaisen tiedon muisti
– manuaaliin on kirjattu monia jo hyväksi todettuja ratkaisuja,
- yhteisen kaupunkikuvan kehittämisprosessin yksi lopputulos
– kaupunkilaiset ja sidosryhmät ovat osallistuneet manuaalin laatimiseen,
- toimintaa ja päätöksentekoa helpottava julkaisu – mm.
kaupunkiympäristön kehittämisen vastuualueet on kirjattu kootusti manuaalin C-osaan.

Designmanuaali toimii käsikirjana, josta valitaan Savonlinnan katukalusteet, katupinnoitteet ja viherrakenteet keskustan alueille. Designmanuaalia on käytetty vuodesta 2009 lähtien mm. Savonlinnan rinnakkaisväylällä, matkustajasatamassa, Linnankadun puukorttelien ympäristössä ja Pikku-Kakkosen leikkipuiston uudistamisessa sekä asuinkatujen rakentamisessa.

Savonlinnan vetovoimatekijät & tavoiteimago

Savonlinnan keskustan kaupunkikuva, saavutettavuus ja painopisteet muutuivat olennaisesti, kun uusi rinnakkaisväylä rakennettiin keskustan pohjoisrannalle. Hanke edellytti mm. uuden asemakaavan laatimista liikekeskustan alueelle sekä nykyisen pää- ja liikeykatu Olavinkadun saneerausta. Lisäksi tulevaisuudessa on tarkoitus saneerata Savonlinnan keskustan muita kohokohtia kuten toria ja matkustajasatamaa sekä Olavinlinnan ympäristöä.

Kaupunkivision mukaan Savonlinna on vetovoimainen Saimaan saariston keskuskaupunki, jossa ihmisen on hyvä elää. Seudun kuntayhtymän ja Mikkelin ammattikorkeakoulun ”Löytöretki kaupunkiin” -työssä vuonna 2007 määriteltiin työpajojen tuloksena Savonlinnan keskustan tavoiteimago. Sen avainsanoja ovat pieni, idyllinen, pittoreski, paikallisesti kokoava olohuone. Työn johtopäätöksissä todettiin, että on tärkeää oivaltaa olemassa olevat vahvuudet ja korostaa niitä. Tällaisia vetovoimatekijöitä ovat mm. vesistön ainutlaatuinen läsnäolo keskustassa, luonnonläheisyys, pikkukaupunkimaisuus, paikallinen innovaatiovoima sekä suuren ja pienen kontrasti.

Olavinkadun tavoiteimagoksi ”Löytöretki kaupunkiin” -työssä asetettiin olla keskeinen, houkutteleva bulevardimainen ostoskatu – ”Savonlinnan Champs Élysées”. Siinä korostuisivat houkuttelevat liikkeiden julkisivut (shop frontit), elämyksellisyys ja kävelypainotteisuus.

Savonlinnasalin julkisivussa käytetty punaruskea on käytössä myös keskustan uudessa Haapasalmenraitin sillassa sekä keskustan kalusteissa. Sävyä käytetään tulevaisuudessakin Savonlinnaan valitun värikartan mukaisesti (s. 18).

Kaupunkikuva, arvot ja kehittämisen kohteet

Savonlinna on nauhakaupunki vesistöjen keskellä. Varsinainen keskusta sijaitsee veden ympäröimänä Laitaatsalmen ja Kyrönsalmen välisillä saarilla Olavinkatuun ja rataan tukeutuen. Liikekeskus sijoittuu Olavinkadun länsipäähän ja hallinnollinen keskus Olavinkadun itäpäähän. Julkisen kaupunkitilan ja turismin painopistealueet sijaitsevat keskustan etelärannalla välillä Olavinlinna – matkustajasatama – tori – Savonlinnasali sekä lisäksi Olavinkadun varrella liikekeskustassa.

Keskustan rakennuskanta on nykyisellään sekoitus uutta ja vanhaa eri ajoilta, Olavinlinnan keskiaikaisesta saarekkeesta idyllisine puutaloympäristöineen 50–80-lukujen asuinalueisiin sekä pääosin 70–80-luvuilla rakentuneeseen liikekeskustaan. Ydinkeskusta on kerrostalovaltaista ja toiminnoiltaan melko sekoittunutta siten, että maantasossa on liiketilaa ja ylempänä asumista. Keskustaympäristö on tiivistä ja kaupunkimaista, rakennukset sijoittuvat kiinni katulinjaan ja ovat korkeudeltaan ydinkeskustassa 4–7-kerroksisia. Keskustaa välittömästi ympäröivä järvimaisema rantapuistoinen sekä keskustaan kiinteästi liittyvät virkistysalueet Savonniemessä ja Kasinonsaarilla tuovat kaupunkimaiseen keskustaan luonnonläheisyyttä ja vehreyttä.

Rakentamisen ja katutilan mittakaava vaihtelee linnan ympäristön matalista pienipiirteisistä puutalokortteleista ydinkeskustan tiiviseen ja urbaaniin ympäristöön. Liikekeskustassa Olavinkadun länsipäässä ja etenkin Kirkkolahden rannalla mittakaava suurten kaupallisten toimijoiden mukaisesti kasvaa ja väljenee. Keskustan kadunkalusteet, päällysteet ja pienarkkitehtuuri muodostuvat

osin sekalaisesta kokoelmasta eri tyylejä, vaikkakin myös yhtenäisiä kokonaisuuksia on löydettävissä. Savonlinnan keskustan korostettavia vahvuuksia ovat erityisen kaunis sijainti vesistön äärellä ja Olavinlinna, joka tuo kaupunkiin voimakkaasti tunnettuutta luovan oopperan sekä vahvan yhteyden historiaan. Vaalittavia ja korostettavia kohteita kaupunkikuvassa ovat Olavinlinna ja sinne johtava puistoreitti, vanhan nikkarityylisen Savonlinnan Linnankatu ja linnan ympäristö, elävä torimiljö sekä matkustajasatama rantapuistoinen, laivoineen ja laituneineen.

Uusia kehittämiskohteita ovat Olavinkadun muuttaminen kaupunkimaisemmaksi ja houkuttelevammaksi asiointi- ja liikekaduksi sekä Savolan ja Kirkkolahden uusien alueiden kehittäminen Olavinkadun länsipäässä. Kumpikin kohde painottuu kaupan ja julkisten palveluiden toimintoihin.

Savonlinnan keskustan korostettavia kaupunkikuvallisia ominaispiirteitä ovat kaupunkimaisuus, rikkaus ja pienipiirteisyys eli ”pikkukaupunkihenki” sekä luonnonläheisyys ja luonnollisuus. Oman lisänsä kaupunkikuvaan tuovat mm. oopperan ja taidelukion ilmentämä kulttuuri ja taide sekä kesäturismin ja oopperajuhlien luoma vahvan kesäsesongin hetkellisyys.

Savonlinnan keskustan alueella pyritään hyvään kaupunkikuvaan sekä luomaan houkuttelevaa, toimivaa ja laadukasta ympäristöä. Kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin päästään mm. ohjaamalla Designmanuaalin avulla toteutuksen laatutasoa ja yhtenäisyyttä. Designmanuaali osoittaa esimerkkien avulla tyylin ja laadun, joihin toteutuksessa tulee pyrkiä.

Lisäksi tavoitteena on ohjata kaupunkikuvan ilmettä vastaamaan alati paremmin Savonlinnan keskustan henkeä ja ominaislaatua. Tähän päästään luomalla yhtenäinen Savonlinna-tyyli, joka saa innoituksensa kaupungin historialta, oopperasta, sijainnista vesistöjen ääressä ja idyllisestä pikkukaupunkimaisuudesta. Savonlinna-tyyli pohjautuu keskustassa pidettyjen mielikuvatyöpajojen tuloksiin sekä työryhmän kenttäkäyntien ja kaupunkikuvatutkimuksen tuloksiin.

Tärkeitä toiminnallisia tavoitteita ovat esteettömyyden huomioiminen sekä tilavarauksissa, materiaaleissa, valaistuksessa että muotoilussa. Oleellista on myös valittujen tuotteiden ja materiaalien kulutuksen kestävyys sekä joustavuus ja sopivuus erilaisiin ympäristöihin. Designmanuaalissa on huomioitu taloudelliset ja ylläpidon reunaehdot sekä tuotteiden toimitusvarmuus.

Yhteinen toimintamalli

Savonlinnan keskustan viihtyisyys ja kauneus muodostuu kaiken ulkotilan kokonaistunnelmasta ja yksityiskohdista, riippumatta omistussuhteista. Kaupunkitilan laadusta huolehtiminen edellyttää hyvää yhteistyötä ja käytännön toimintaa kaikilta osapuolilta.

Päävastuussa julkisen ulkotilan ylläpidosta on kaupunki, joka suunnittelee, toteuttaa ja ylläpitää julkista katutilaa sekä ohjaa ja kannustaa yksityisiä toimijoita vastaamaan samalla tavoin omasta alueestaan. Alueidenkäyttölain, maankäyttö- ja rakennusasetuksen sekä muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi noudatetaan Savonlinnan kaupungin rakennusjärjestystä.

Yksityinen tontti- ja katutila saattavat muodostaa yhteistä katutilaa, jolloin yhteiset toimenpiteet parantamisessa ja kunnossapidossa ovat tarpeen. Myös yksityisten liikkeenharjoittajien kalusteiden käyttö ja toimiminen katutilassa edellyttää yhteisiä pelisääntöjä. Yksityisiä toimijoita koskevat Savonlinnan kaupunkiympäristön laatukäsikirjassa terassien kalusteiden ohjeistus sekä osin muun keskustan pienarkkitehtuurin ohjeistus.

Linnankadun miljöö on arvokas sekä kulttuurihistoriallisena että kaupunkilaisia ja turisteja houkuttavana kohteena.

Ympäristö- rakentamisen laatuperiaatteet

Nykyistä uudenaikaisempi ja persoonallisempi ilme syntyy keskusta käyttämällä modernia, vanhaan Savonlinnaan sopeutettua tyyliä. Tyyli näkyy tässä Designmanuaalissa ohjeistetussa pienarkkitehtuurissa, kylteissä ja opasteissa sekä kaluste- ja valaisinvalinnoissa. Linnan, torin, matkustajasataman ja Olavinkadun alueet ovat avainasemassa uuden tyylin näkymisessä ja välittymisessä. Näillä alueilla nykyisin käytettävät kalusteet siirretään käytettäväksi muille alueille.

Muita laatuperiaatteita ovat:

- tiettyjen puu- ja kasvilajien käyttö kokonaisvaltaisen vihersuunnitelman mukaisesti
- kasvien menestyksen takaava istuttamis- ja hoitotapa
- pintamateriaalien käyttösuositus eri alueilla kokonaisvaltaisen suunnitelman mukaisesti
- Savonlinnan kaupunkikuvaan suunniteltujen värien käyttö ympäristörakenteissa, kalusteissa ja varusteissa
- Savonlinnaan määritetyn pienarkkitehtuurin tyylin noudattaminen
- Savonlinnaan valittujen katukalusteiden käyttö
- katutilan ja sisäänkäyntien esteettömän kulkumahdollisuuden turvaaminen
- ulkotilaan sijoitettavan kausiluontoisen, siirrettävän kalustuksen ja varustuksen esteettisen laadun toteuttaminen
- kaupunkikuvaan sopiva opastuskalustus
- ulkoterrassien varustuksen laadukkuus
- ympäristörakenteiden pitkäikäisyyden ja uusiokäytön varmistaminen

Esteettömyys julkisessa ympäristössä

Kaikkien kaupunkilaisten esteetön kulkumahdollisuus ja pääsy keskustan palveluihin on tärkeä tavoite, jonka merkitys on havaittu kansalaisten omaehtoisen elämisen keskeiseksi edellytykseksi. Esteettömän mitoituksen ohjeistona käytetään kansallista Esteettömän rakentamisen ohjeet (SuRaKu)-ohjeistoa.

Esteetön kulkumahdollisuus tarkoittaa erityisesti kulkupintojen tasaisuutta ja portaaton pääsyä liikkeisiin ja palvelupisteisiin, mutta myös turvallista kadunylitystä ja pimeän ajan liikkumisen helppoutta ja turvallisuutta. Esteettömyyttä voidaan edistää myös kiinteiden ja siirrettävien kadunkalusteiden oikealla ja johdonmukaisella sijoituksella sekä johdattavilla ja varoittavilla pintamateriaaleilla. Talvikaudella lumenpoisto ja liukkaudentorjunta ratkaisevat pitkälti katutilan esteettömyyden.

Esteetön liikkumisympäristö edellyttää toimenpiteiden kohdistamista sekä kaupungin hallinnoimaan katutilaan että yksityisten kiinteistöjen sisäänkäynteihin ja piha-alueisiin.

Kaupunki huolehtii katutilan mahdollisimman esteettömästä toteutuksesta katuparannushankkeiden yhteydessä. Suositeltavaa on, että sisäänkäyntien esteettömyys toteutetaan kiinteistönomistajan ja kaupungin yhteistyönä, kun jompikumpi on toteuttamassa korjaushanketta omalla alueellaan. Tällöin kokonaisvaltainen korjaus on edullista toteuttaa.

Suunnittelussa on suositeltavaa kuulla vammaisneuvoston näkemyksiä ongelmista ja hyvistä ratkaisuista.

Savonlinnan tyyli

Savonlinnan keskustakalusteet

Savonlinnan Designmanuaalin tyylipalettein muodostavat seuraavat kaupunkiympäristön vakiokalusteet:

- penkit
- roska-astiat
- valaisimet
- valaisinpylväät
- aidat ja kaiteet
- pollarit
- puu- ja juurisuojat
- kausikasvien istutusastiat
- terassikalusteet

Pääosa käytettävistä kalusteista on valittu kalustevalmistajien mallistoista. Osassa keskustan kalusteita sovelletaan vöhykkeitä. Kalusteet valitaan kuitenkin aina ensisijaisesti lähiympäristöönsä sopiviksi sekä ulkonäkönsä että käyttötarkoituksensa puolesta.

Omina erikoiskalusteina on suunniteltu:

- Olavinkadun valaisinpylväät
- keskusta-alueen opasteviitat ja liikekohtaiset nimikyltit

Designmanuaalin ympäristörakenteita ovat:

- katuvihreä
- katupinnoitteet

Julkisen tilan pienarkkitehtuurista on annettu yleiset rakennustapaohjeet kaupunkiympäristön rakenteille, kuten kioskeille ja uimakopeille.

Lisäksi liikkeiden shop fronteista, ulkomainoslaitteista ja A-standeista on annettu käyttösuositukset. Leikkivälineet on rajattu ohjeen ulkopuolelle tässä vaiheessa.

- 1 Linnan lähimiljöössä käytetään kuultokäsitteä puuta ja vanhaan tyyliin sopivia kalusteita.
- 2 Keskustan ydinalueen kohokohtia ovat tori ja matkustajasatama. Pienarkkitehtuurilla luodaan persoonallista ilmettä.
- 3 Olavinkadun ja keskustan länsiosan uusien alueiden tyyli on hiltetty muuta nykyaikainen.
- 4 Luonnonmukaisten saarten virkistysalueilla tyyliä korostavat perinteiset valkoiset ristikkokalusteet.
- 5 Keskustan muilla alueilla Savonlinnan tyyli näkyy pääkatujen ja puistojen maalattuina valaisinpylväinä, kalusteet ovat vakiomalleja.

Savonlinnan tyyli

Ympäristön laatu välittyy kaupunkilaisille ja vierailijoille ensi silmäyksellä. Siisti, edustava ja elämyksiä tuova ympäristö antaa kaupungista positiivisen kuvan. Ympäristön kokonaisilmeen merkitys korostuu keskustan pääväylillä. Keskustan ydinalueella, jossa suuri osa ihmisistä liikkuu kävellen tai pyörällä, on tärkeä panostaa yksittäisten tuotteiden ja materiaalien laatuun.

Keskustan vilkkainta ja laadukkainta ydinaluetta ovat Olavinlinnalle johtava puistoreitti, tori, matkustajasatama, Olavinkadun ja Kasinon miljöö sekä Savonniemen rannan kevyen liikenteen reitti.

Lämmينhenkinen pikkukaupunki

Savonlinnan pienarkkitehtuurin ja kalustevalintojen lähtökohtana on paikkakunnan pienimittakaavaisuus, lämmينhenkisyys, mutkattomuus, tunnelmallisuus ja viihtyisyys. Arkkitehtuurissa, kalustuksessa ja valaistuksessa panostetaan sekä kaupunkikuvalliseen laatuun että mallien kestävyYTEEN.

Vaikka keskustassa on tunnelmallisesti erityyppisiä alueita, kalustevalikoima pidetään mahdollisimman suppeana. Keskustaa rakennetaan vaihteittain. Siksi valmismalleina hankittavat kalusteet on valittu sellaisista mallistoista, joista samoja kalusteita on hankittavissa useita vuosia eteenpäin. Savonlinnassa käytetään aitoja materiaaleja: puuta, kiveä ja terästä. Kalustevalinnoissa on painotettu myös pintakäsittelyjen kestävyYTEttä.

Savonlinnan omaleimaisuutta tuetaan korostamalla linnan lähiympäristön ja sinne johtavan puistoreitin luonnetta vanhaan tyyliin sopivin penkein ja valaisimin.

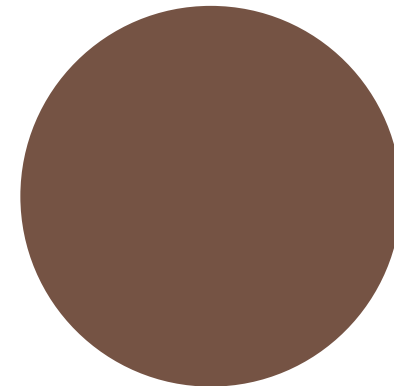
Linnankadulle on annettu laadukas malli liikekohtaiseksi kyltiksi sekä esimerkkejä tunnelmaan sopivista terassikalusteista. Torin ja matkustajasataman ydin on veden ja laivojen äärellä oleminen. Alueilla käytetään puulaitureita ja runsaasti penkkejä oleiluun. Kioskien ja uimakoppien sekä muun kiinteän ja vaihtuvan pienarkkitehtuurin tulisi toistaa kunkin alueen kokonaishenkeä.

Materiaaleina suositetaan luonnonmateriaaleja, lähinnä puuta ja terästä. Rantareitillä puu kuultokäsitellään tummaksi ja ydinalueella tarvittaessa peittomaalataan. Kasinonsaarilla tuetaan perinteistä ilmettä. Paikallisena värinä on vanhan kasinorakennuksen punaruskea sävy RAL 8007, jota on käytetty nykyisin keskustan puupenkeissä sekä Haapasalmen kevyen liikenteen sillalla. Keskustan oma kaidemalli, niin kutsuttu "Kaken kaide", on säilytetty istutusten suoja-aitana siten, että valmismallistosta on valittu saman tyylin mukainen kaide.

Katuvalaisinpylväiden ja opasteiden persoonallinen malli luo kaupunkiin omaa ilmettä

Ydinkeskustan Olavinkadun ja Satamapuistonkadun valaisinpylväisiin sekä opasteisiin on suunniteltu kaariaihe, joka luo persoonallisen paikallisen hengen. Kaari sitoo yhteen ydinkeskustan ja toimii viestinä lämmينhenkisestä kaupungista sekä keskusta-alueen rajauksista.

Ovaalin mallinen opaste on liikekohtainen kyltti. Suurikokoisessa, usean kohteen opasteessa kaarielementti yhdistetään valmismalleihin. Kaari on liitettävissä myös asukkaiden ilmoitustauluihin ja alueiden karttatauluihin. Kaaren, liikekyltin ja valaisinpylvään piirustukset ovat Designmanuaalin liitteessä.

RAL 8007, punaruskea, puistojen puukalusteet.

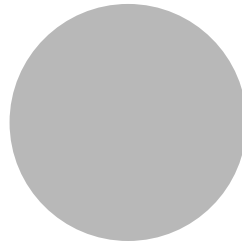
Savonlinnan värit

Savonlinnan keskustan väri-ilme muodostuu 1900-luvun alun puuarkkitehtuurin maalattujen pintojen perinnevärisävystä, viisikymmenluvun rapattujen pintojen vaaleista maanläheisistä sävyistä sekä uudemman arkkitehtuurin lähes valkoisista rappauspinnoista ja toisaalta tiilen eri sävyistä. Paikallisena värinä on vanhan kasinorakennuksen punaruskea sävy RAL 8007, jota on käytetty keskustan puupinnoissa penkeissä sekä Haapasalmen kevyen liikenteen sillassa.

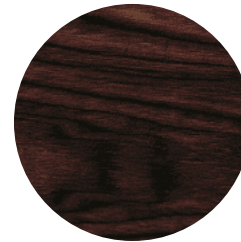
Olavinlinnan pihan, Martti Talvelan puistotien ja Timo Mustakallion puistotien sekä Linnankadun metallin väri on musta. Puupylväät ovat Linnankadulla poppelinharmaat. Rantareitillä pienarkkitehtuuri ja puiset valaisinpylväät on kuultokäsitelty tummiksi ja varusteiden puulajiksi suositellaan kestävää tammea.

Ydinalueella puuosat ovat peittomaalattuja. Värisävyinä rakennetussa ympäristössä, kuten Olavinkadulla, on harmaa RAL 7026, puistoissa punaruskea RAL 8007. Värit sopivat sekä vanhaan että nykyaikaiseen ympäristöön. Metallin väri on edelleen musta. Olavinlinnan puistoalueilla voidaan penkeissä käyttää myös tummaa kuultokäsittelyä.

Pinnoitteissa kävelypainotteisessa keskustassa hallitsee vaalean harmaa luonnonkivi.

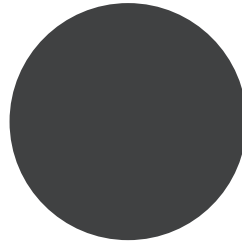
Poppelinharmaa kuultokäsittely, Linnankadun puupylväät.

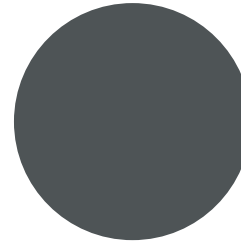
Tumma kuultokäsittely, pienarkkitehtuuri ja puiset valaisinpylväät.

Betonikivi, harmaa.

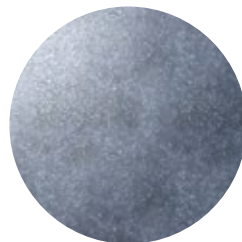
RAL 9011, musta teräksen väri, vyöhyke 1, teräsojat kalusteissa ja valaisinpylväät.

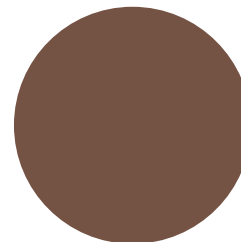
RAL 7026, harmaa, maalatut kalusteet.

Luonnonkivi musta, lohkottu, esteettömissä kohteissa ristipäähakattu pinta.

Kuumasinkitty pinta.

RAL 8007, punaruskea, puistojen puukalusteet.

Luonnonkivi grafiitin harmaa, lohkottu, esteettömissä kohteissa ristipäähakattu pinta.

Viherrakenteet

Nykytila

Savonlinnan keskustan kaupunkikuvalle antaa omaleimaisuutta sitä ympäröivä vesistö ja Olavinlinnan ympäristö rantapuistoihin.

Kaupungin pohjoisosan luonnonmukaiset saarekkeet muodostavat yhdessä keskustan puistojen ja rantareitin kanssa tärkeän osan kaupungin vihreästä vyöhykkeestä. Katunäkymissä erityisiä savonlinnalaisia kaupunkikuvan tunnusmerkkejä ovat rakennusten väleistä kurkistelevat muutamat kookkaat puut, kesäkukkaistutukset, puistojen vanhat puut nurmialueineen sekä rantaa linjaavat

hopeapajut. Savonlinnan keskustan kaupunkikuvassa puilla on merkittävä osa. Niitä tulee lisätä, ylläpitää ja uudistaa jatkuvasti. Puiden luomaa viherilmettä täydennetään pienimittakaavaisemmalla istutuksella, muistaen vuodenaikojen vaihtelun hyödyntäminen kaupunkikuvassa. Runsaat kesäkukkaistutukset luovat keskustalle viihtyisän ja vetovoimaisen ilmeen.

Tulevaisuuden periaatteet

Katutilojen rajaamiseen suositetaan ensisijaisesti puita. Ydinkeskustan katutilaan istutetaan pensaita vain tehokasta rajaamista tai näkösuojaa vaativiin paikkoihin, kuten

pysäköintialueille. Katuun rajautuvilla pensasalueilla käytetään lisäksi istutusten suoja-aitaa, nk. Kaken kaidetta. Pensaiden kasvilajivalinnoissa suositellaan talvivihreän käytön lisäämistä. Kukkivien kasvien värimaailmaa suunnitellaan kausittain yhtenäiseksi. Lisäksi eri tapahtumien aikaan väriloistoa voidaan lisätä kausikasveilla. Keskustan kaiken kasvillisuuden hoitoon varataan riittävästi resursseja, jotta yleisilme säilyy siistinä ja edustavana.

Keskustan katualueiden kasvillisuus

Savonlinnan keskustan vihreyttä lisätään kaupunkiympäristön kasvuolosuhteita kestäväillä lehtipuilla. Istutuksissa suositaan yhtenäisten kujanteiden muodostamista. Lajeiksi valitaan puistolehmus, vuorijalava tai pihlaja. Kovien pintojen ympäröimä puu istutetaan kantavaan kasvualustaan, joka mahdollistaa pinnoitteen painumattomuuden samalla kun se luo taimelle paremmat kasvuolosuhteet. Kantavan kasvualustan tilavuus on oltava riittävä (25 m³). Kasvualustaan lisätään aina ilmastus- ja huoltoputket. Istutettavan puuntaimen rungon ympärysmitta tulee olla vähintään 12–20 cm lajista riippuen. Taimi suojataan kovilla pinnoilla Savonlinnan katukalustesarjaan kuuluvalla maaritilällä ja rungonsuojalla. Katupuustutusten lisäksi vihreyttä lisätään uusilla laadukkailla pensas- ja kausikasvi-istutuksilla. Pensasryhmiä sijoitetaan raja-alueille

suojaistutuksiksi ja kulkua ohjaamaan sekä vihreyttämään tärkeitä kohtaamispaikkoja. Kauniisti kukkivien kausikasvien käyttöä suositellaan jatkossakin erityisesti maavaraisissa istutuksissa ja siltojen reunoilla. Maavaraisissa ryhmissä kausikasvit tarvitsevat vähemmän hoitoa ja kasvuolosuhteet ovat paremmat. Istutuksille on suositeltavaa asentaa altakastelujärjestelmät ja lisätä kasvualustaan maanparannusainetta. Savonlinnan katukalustesarjaan kuuluvia istutusastioita voidaan harkitusti sijoittaa tori-alueelle ja Olavinkadulle.

Myös pysäköintialueiden vihreyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lajisto on matalampaa, katuolosuhteita kestävä, selkeälinjaista ja pystykasvuista. Lajisuosituksena ovat koivu-, rinne- ja keijuangervo sekä kääpiövuorimänty.

Näkemäalueilla käytetään maksimissaan 50 cm korkuisia pensaita. Suositeltavia maanpeittokasveja ovat lamoherukka ja seppelvarpu. Olavinkadun modernin ilmeen pääpaino on pintamateriaalien muodostama avoimuus. Kasvillisuuden käyttö on harkittua. Puut muodostavat bulevardimaisen katutilan. Puulajeina suositaan säännöllisesti kasvavia puulajeja kuten ruotsinpihlajaa tai tarvittaessa leikkausta sietäviä puistolehmuksia. Pensaita voidaan istuttaa selkeästi rajattuihin ja suoralinjaisiin istutusalueisiin. Pensaina käytetään matalia tiheä- ja pystykasvuisia pensaita tai maanpeitopensaita. Vältetään usean eri lajin käyttöä.

Keskustan puistojen kasvillisuus

Puistojen vihreyttä ja tilanjakoa selkeytetään yhtenäisillä ryhmäistutuksilla. Puistoissa säilytetään kookkaat yksittäispuut ja puukujanteet. Kausikasvien käyttöä suositellaan. Pensaslajeiksi valitaan kotimaista kantaa olevia, kestäviä ja eri vuodenaikojen voimakkaasti korostavia lajeja kuten syreeni, sirotuomipihlaja, kuusamat, jasmikkeet ja hortensiat.

Tärkeää on kuitenkin säilyttää puistoille tyypillinen avoimuus: laajat nurmipintaiset alueet ja kookkaat puut kuten vaahtera, lehmus ja vuorijalava. Kaupunkikuvalle erityisen tärkeät puistonäkymät kuten puistoista avautuvat järvi- ja linnanäkymät pidetään avoimina.

Julkisen ja yksityisen tilan raja-alueet

Tonteille ja avoimille tonttirajoille suositellaan istutettavaksi pensasaidanteita tai -ryhmiä. Olavinlinnan alueella istutusten tyyli on peräisin 1920-luvulta. Rantareittiin rajautuvien taloyhtiöiden aidanteissa käytetään tähän aikaan käytettyä lajistoa: syreeniä, jasmikkeita ja vanhoja pensasruusukantoja.

Aihe	Lajisuositukset	Kasvualustasuositukset	Muuta
Katupuut Pensaat Maanpeittopensaat Havupensaat	Puistolehmus, pihlaja Koivu-, rinne- ja keijuangervo Sepelvarpu, lamoherukka Kääpiövuorimänty	Kantava kasvualusta 25 m ³ (kovat pinnat) Yhtenäinen kasvualusta, istutusalue 80x80 cm/puu Yhtenäinen kasvualusta, pensaat, istutusalue 60x60 cm/pensas	Runkosuoja ja kovilla pinnoilla juuristoritilä. Kantavaan kasvualustaan lisätään ilmastus ja huoltoputket.
Olavinkadun puut Pensaat Maanpeittopensaat Havupensaat	Ruotsinpihlaja, puistolehmus Tummakeijuangervo Lamohietakirsikka Kääpiövuorimänty	Kantava kasvualusta 25 m ³ (kovat pinnat) Yhtenäinen kasvualusta, pensaat, istutusalue 60x60 cm/pensas	Runkosuoja ja juuristoritilä. Kantavaan kasvualustaan lisätään ilmastus ja huoltoputket.
Puistopuut Pensaat Maanpeittopensaat Muu kasvillisuus (keskustan puistot)	Vaahtera, puistolehmus, koivu, rannan hopeapuut Syreeni, sirotuomipihlaja, kuusamat, jasmikkeet ja hortensiat Seppelvarpu, tuivio Perennat, kesäkukat, sipulikasvit	Yhtenäinen kasvualusta, istutusalue 80x80 cm/puu Yhtenäinen kasvualusta, pensaat, istutusalue 60x60 cm/pensas Yhtenäinen kasvualusta, perennat, istutusalue 40x40 cm/pensas	Kausikasvi- ja perennaistutukset keskitetään isoiksi ryhmiksi. Perennojen sekaan istutetaan aina sipulikasveja. Altakastelujärjestelmä ja suoja-aita "Kakenkaide" suositeltavaa.
Torin ja matkustajasataman puut Muu kasvillisuus	Vuorijalava Perennat, kesäkukat, sipulikasvit, pilvikirsikka	Kantava kasvualusta 25 m ³ (kovat pinnat) Yhtenäinen kasvualusta, perennat, istutusalue 40x40 cm/pensas	Kausikasvi- ja perennaistutukset keskitetään isoiksi ryhmiksi. Perennojen sekaan istutetaan aina sipulikasveja. Altakastelujärjestelmä suositeltavaa.
Julkisen ja yksityisen tilan raja-alueiden pensaat	Syreenit, jasmikkeet ja vanhoja pensasruusukantoja	Yhtenäinen kasvualusta, pensaat, istutusalue 60x60 cm/pensas	

Suosituksukset

Lajivalinnoissa pitäydytään Savonlinnassa hyvin viihtyvissä, alueelle tyypillisissä kasvilajeissa ja -lajikkeissa. Istutuksissa pyritään käyttämään suuria taimikokoja, jotka muodostavat nopeasti vihreän kokonaisilmeen. Taimikoko: puut rym 12–20 cm, pensaat 40–60 cm, maanpeitepensaat 30–50 cm, perennat astiataimi.

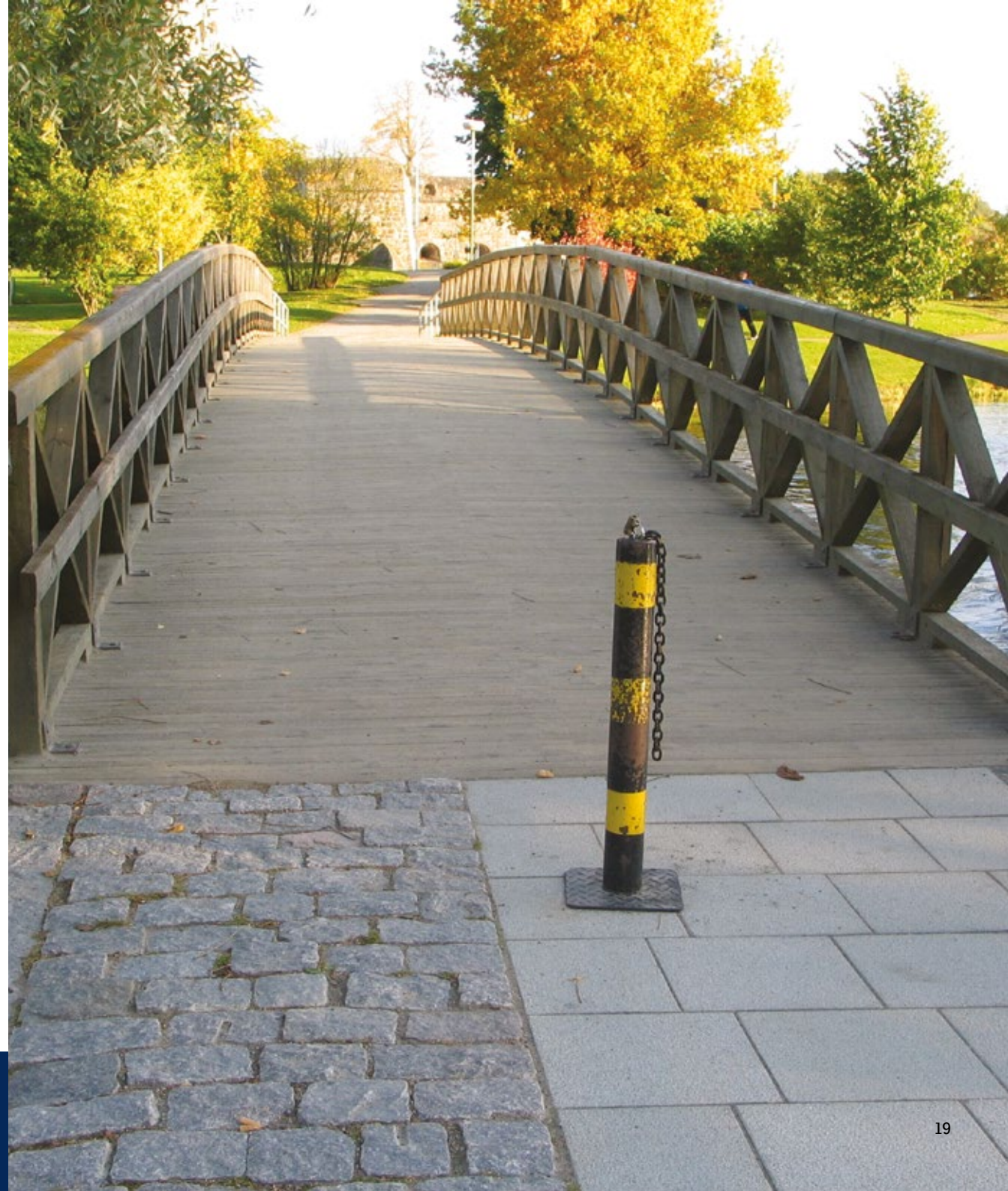
Pintamateriaalit ja -rakenteet

Kaupunkikuvassa rakennusten julkisivut ovat merkittävin tyyliä muodostava tekijä, jota kulkupintojen tulee hienovaraisesti täydentää. Myös pintamateriaalien merkitys kaupunkikuvaa muodostavana elementtinä on merkittävä. Materiaalivalinta, ladontamallit ja värisävyt ovat tarkoin harkittavia osatekijöitä kokonaisuudessa. Pinnoitteiden muodostama struktuuri, värisävyjen yhdistelmä sekä pintojen pysyminen kunnossa ja kauniina ovat tärkeitä laatu-tekijöitä, joita tulee harkita suhteessa materiaalien kustannuksiin. Kalliimpi, pitkäikäinen, uudestaan käyttöön so-piva ja kauniisti vanheneva materiaali (esim. luonnonkivi) on pitkällä aikavälillä edullisempi valinta kuin huonommin kulutusta kestävä materiaali (esim. betonikivi).

Keskeisille kävelypainotteisille ydinalueille, kuten tori- ja matkustajasatama-alueelle sekä Olavinkadulle, suositel-laan kaupunkikuvallisesti ja laadullisesti kaikkein korkea-tasoisimpia pintamateriaaleja, pääasiassa luonnonkivipin-toja. Ympäröivälle keskusta-alueelle suositellaan hieman vaatimattomampaa valikoimaa: asfalttia yhdistellään betonin ja luonnonkiven kanssa. Olavinlinnan lähiympä-ristössä materiaalit ovat laadukkaita luonnonkivipintoja ja tukeutuvat vahvasti vanhaan historialliseen tyyliin.

Pinnoitteiden suunnitteluohjeet:

InfraRYL infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset, luon-nonkivirakenteiden suunnitteluohje, esteettömän rakenta-misen ohjeet (SuRaKu).

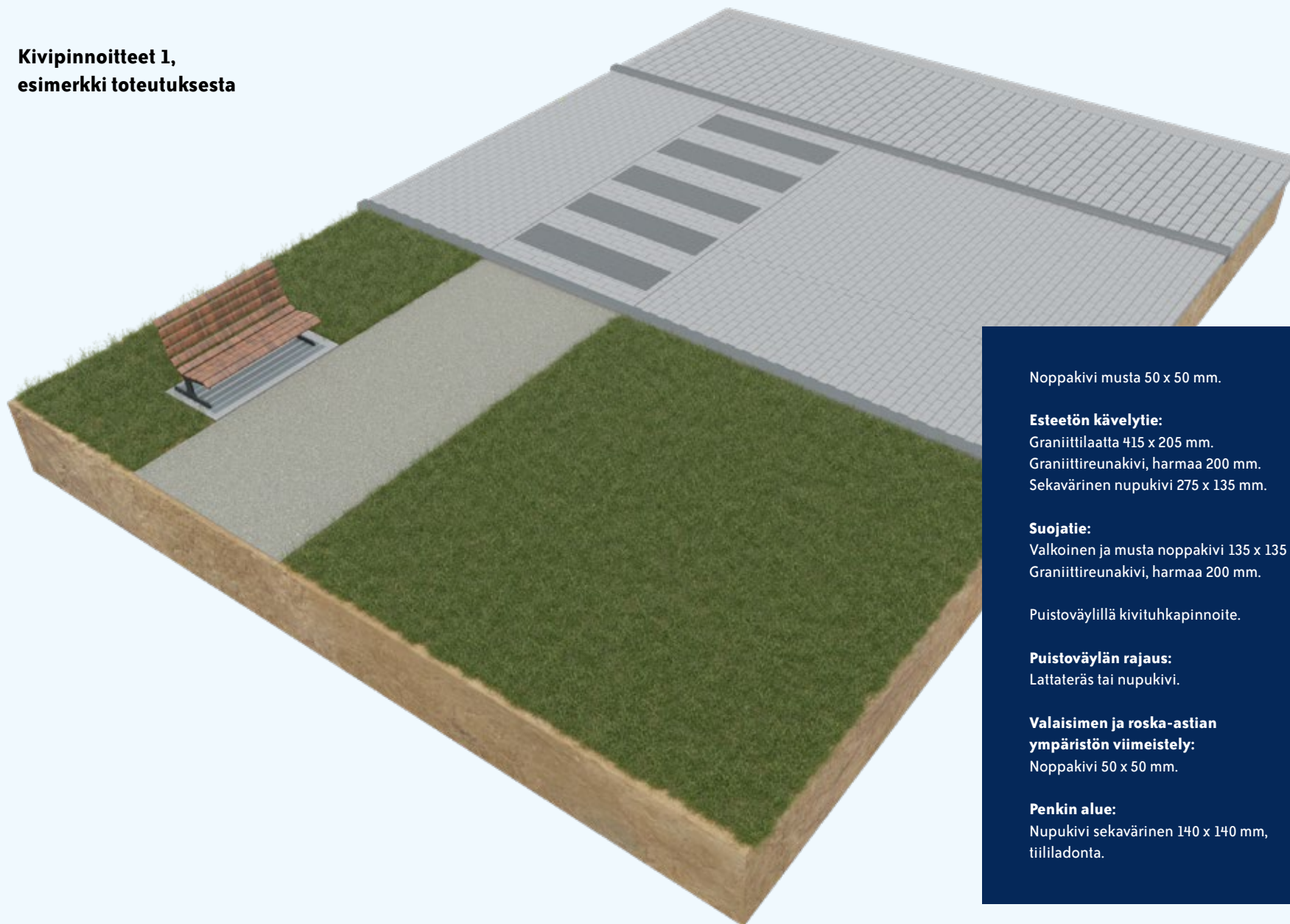
Pinnoitteet tyyli 1

Tavoitteena on säilyttää ja korostaa linnaympäristön vanhaa tyyliä. Materiaaleiksi valitaan laadukkaita ja kestäviä pinnoitteita. Alueella käytetään vain luonnonkiveä.

Katualueilla jatketaan nykyisen nupukivipinnoitteen käyttöä. Kävelykaistoilla esteettömän kulun ohjausta jatketaan vaalean harmailla graniittikivilaatoilla ja nupukiven yhdistelmällä. Vaihtoehtona suositellaan esteettömän reitin kiveämistä pintakäsitellyillä nupukivillä. Valaisimien ja roska-astoiden liittäminen muihin pintoihin tehdään mustilla graniittisilla mosaiikkinnoppakivillä, jotka asennetaan maakostean betoniin.

**Kivipinnoitteet 1,
esimerkki toteutuksesta**

Noppakivi musta 50 x 50 mm.

Esteetön kävelytie:

Graniittilaatta 415 x 205 mm.

Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Sekavärinen nupukivi 275 x 135 mm.

Suojatie:

Valkoinen ja musta noppakivi 135 x 135 mm.

Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Puistoväylillä kivituhkapinnoite.

Puistoväylän rajausta:

Lattateräs tai nupukivi.

**Valaisimen ja roska-astian
ympäristön viimeistely:**

Noppakivi 50 x 50 mm.

Penkin alue:

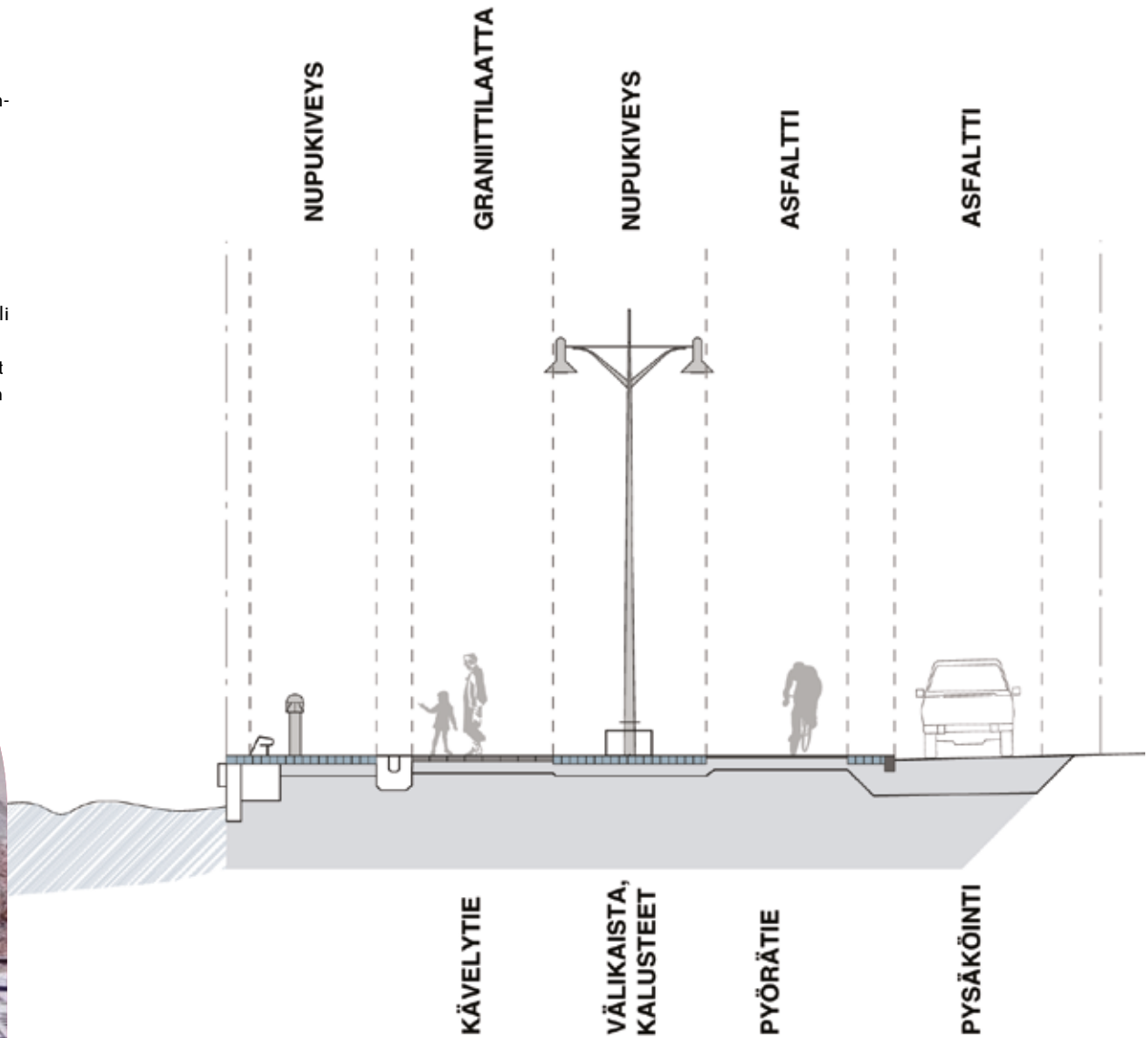
Nupukivi sekavärinen 140 x 140 mm,
tiililadonta.

Pinnoitteet tyyli 2

Tavoitteena on käyttää keskeisillä kävelypainotteisilla alueilla, kuten matkustajasatamassa ja torilla, kaupunkikuvallisesti ja laadullisesti korkeatasoisempia pintamateriaaleja. Kiveyksissä käytetään pääsääntöisesti luonnonkiveä. Kävelyalueilla pyritään täysin esteettömään ympäristöön.

Muilla alueilla asfalttia yhdistetään betoni- ja noppakiven kanssa esimerkiksi kiviraitoina tai kevyen liikenteen väylän ja ajotien väliin ladottavalla betoni- tai noppakivikaistalla.

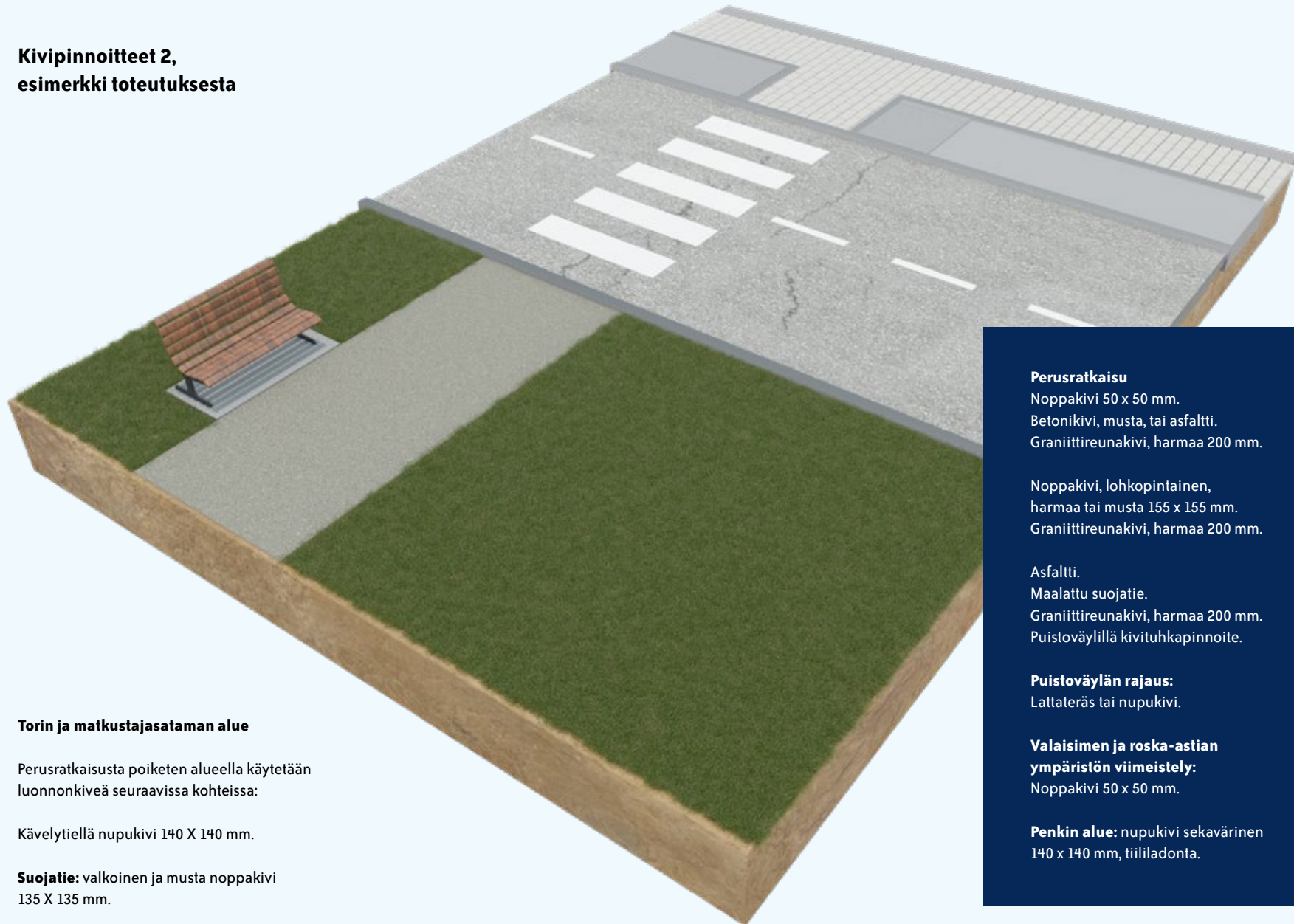
Kivetylle kaistalle voidaan istuttaa puurivi tai sijoittaa valaisimia. Tyyli 2:n kiviladonnat ovat tyyliltään selkeitä, esimerkiksi tiili- tai 1/3-ladontaa. Värisävyinä suositetaan harmaata ja mustaa. Kaikki pinnat ovat selkeästi rajattuja ja viimeistelyä. Bussipysäkkien kiveys toteutetaan esteettömänä SuRaKu-ohjeita noudattaen.

Keskusta-alueen kevyen liikenteen
väylille suositellaan betoni- ja
noppakiven käyttöä asfaltin kanssa.

Havainnepoikkileikkaus matkustajasataman
pinnoitteiden ja katuvihreän alueista.

Kivipinnoitteet 2, esimerkki toteutuksesta

Torin ja matkustajasataman alue

Perusratkaisusta poiketen alueella käytetään luonnonkiveä seuraavissa kohteissa:

Kävelytiellä nupukivi 140 X 140 mm.

Suojatie: valkoinen ja musta noppakivi 135 X 135 mm.

Perusratkaisu

Noppakivi 50 x 50 mm.
Betonikivi, musta, tai asfaltti.
Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Noppakivi, lohkopintainen, harmaa tai musta 155 x 155 mm.
Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Asfaltti.
Maalattu suojatie.
Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.
Puistoväylillä kivituhkapinnoite.

Puistoväylän rajausta:

Lattateräs tai nupukivi.

Valaisimen ja roska-astian ympäristön viimeistely:

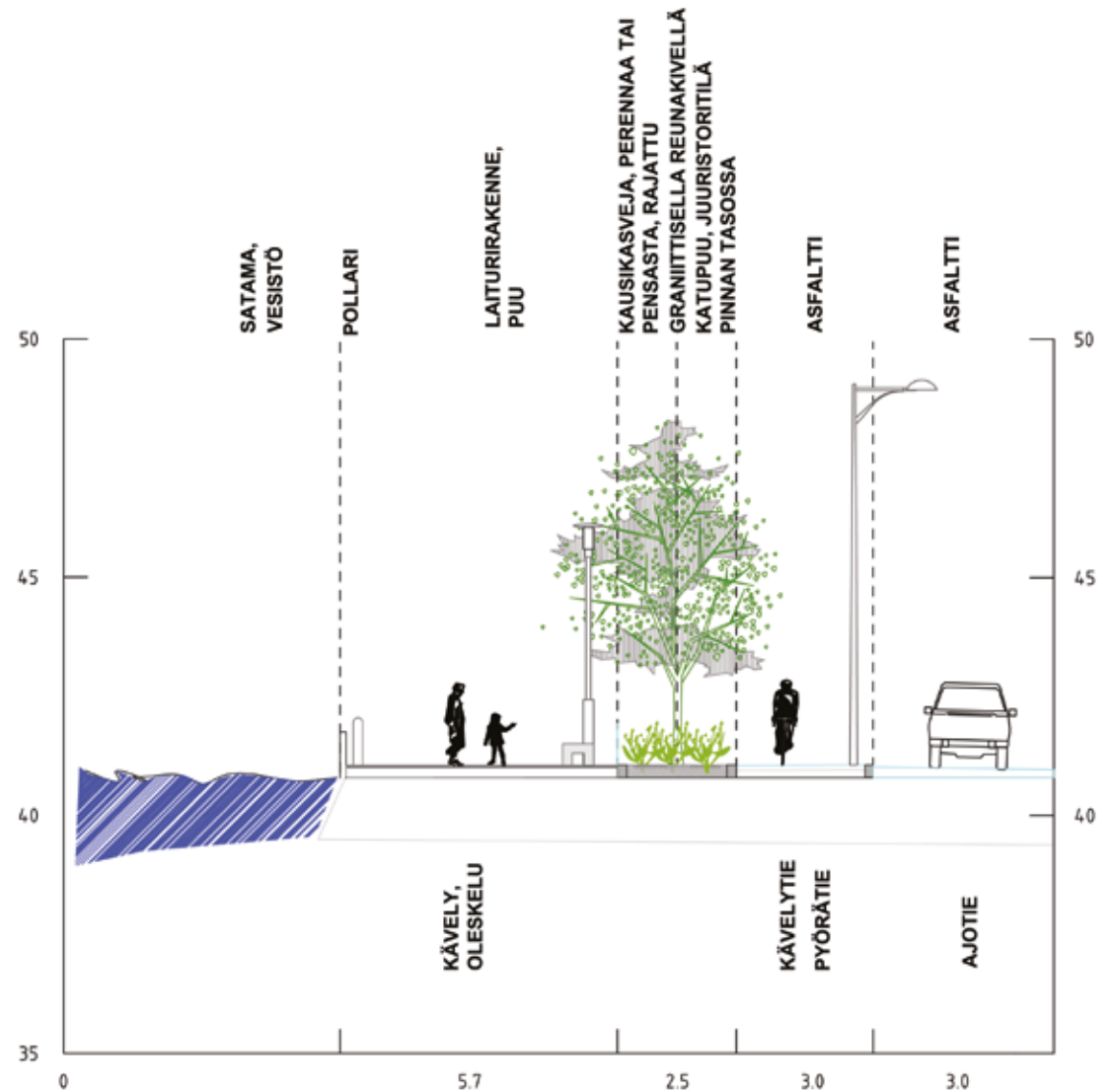
Noppakivi 50 x 50 mm.

Penkin alue: nupukivi sekavärinen 140 x 140 mm, tiililadonta.

Pinnoitteet tyyli 3

Tavoitteena on muodostaa Olavinkadusta kaupunkikuvallisesti moderni boulevardimainen pääkatu. Ajotilan kavennuksella ja mitta-kaavan pienentämisellä pyritään kadusta luomaan tunnelmallinen nykyistä kävelypainoisempi ostos- ja kahvilakatu. Pinnoitteina käytetään pääsääntöisesti luonnonkiveä. Ajotiet ovat asfaltoituja. Poikkeuksena keskeisimmät ostosalueet, joiden ajotiet suositellaan kivettävän luonnonkivillä.

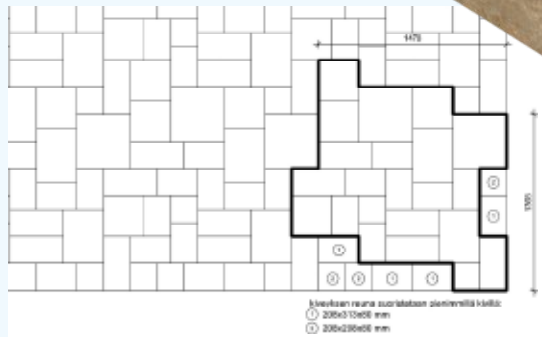
Kävelyalueen pintamateriaaliksi suositellaan harmaita pintakäsiteltyjä suorakaiteen muotoisia graniittilaattoja. Keskeisimmän ostosalueen ulkopuolella luonnonkivilaatat voidaan korvata betonikivilaatoilla. Tilojen jakajana ja tehosteena käytetään tummemman harmaita (esim. grafiitin harmaa) tai harmaita noppakiviä. Kiviladonnassa käytetään 1/3-ladontaa tai tiililadontaa. Olavinkadun länsipuolella käytetään roomalaista ladontaa luonnonkivilaatoilla tai betonikivilaatoilla toteutettuna.

Havainnepoikkileikkaus matkustajasataman pinnoitteiden ja katuvihreän alueista.

Uudessa Savonlinna-tyylissä luonnonkivilaattaa yhdistetään nupu- ja noppakiviveyksien kanssa.

Kivipinnoitteet 3, esimerkki toteutuksesta

Olavinkadun länsiosassa luonnonkivi- tai betonilaatta,
208 x 208 x 80 mm, 313 x 208 x 80 mm, 313 x 313 x 80 mm,
418 x 418 x 80 mm, 418 x 313 x 80 mm, 418 x 208 x 80 mm, roomalaiset kivet -ladonta.

Noppakivi 50 x 50 mm.

Graniittilaatta, harmaa,
ristipäähakattu 415 x 205 mm, 1/3 ladonta.
Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Ajotien perusratkaisuna on asfaltti,
keskeisimmällä ostopaikkakivillä musta tai
tumman harmaa nupukivi 275 x 135 mm.

Suojatie:

Valkoinen ja musta noppakivi 135 x 135 mm.

Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Puistoväylällä kivituhkapinnoite.

Puistoväylän rajausta: lattateräs tai nupukivi.

Valaisimen ja roska-astian

ympäristön viimeistely:

Noppakivi 50 x 50 mm.

Penkin alue: nupukivi sekavärinen

140 x 140 mm, tiililadonta.

Pinnoitteet tyylit 4 ja 5

Virkistysalueiden reitistöt ovat kivituhkapintaisia ja levähdyspaikat kivettyjä.

Pinnoitteena käytetään pääsääntöisesti asfalttia. Betonikiveystä käytetään laajemmin keskeisillä paikoilla ja kevyen liikenteen reiteillä esimerkiksi raitoina. Lisäksi nurmikiven (tuotteet: golfkivi tai vihernappula) käyttöä suositellaan.

*Nurmikiveä voidaan käyttää keskusta-
aluetta ympäröivillä asuinalueilla.*

**Kivipinnoitteet 4,
esimerkki toteutuksesta**

Noppakivi 50 X 50 mm.

Asfaltti.

Betonikiveys, nurmikivi.

Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Asfaltti.

Maalattu suojatie.

Graniittireunakivi, harmaa 200 mm.

Puistoväylillä kivituhkapinnoite.

Puistoväylän rajausta: lattateräs tai nupukivi.

**Valaisimen ja roska-astian ympäristön
viimeistely:**

Noppakivi 50 x 50 mm.

Penkin alue: nupukivi sekavärinen
140 x 140 mm, tiililadonta.

Savonlinnan kalusteet ja valaisimet

Savonlinnan kalustekokonaisuus ilmentää kaupungin halua kehittyä viihtyisänä, nykyaikaisena kaupunkina. Designmanuaalin valikoimaa toteuttamalla Savonlinnan keskustaan luodaan yhtenäinen kalusteiden, valaisimien ja pienarkkitehtuurin tuotekokonaisuus.

Savonlinnaan on valittu kalusteita ja valaisimia, jotka ovat tyyliään selkeälinjaisia, yksinkertaisia ja nykyaikaisia. Kalusteet ovat pääasiassa valmismallistoista. Designmanuaalin vakiokatukalusteita ovat istutus- ja nurmialueiden kaiteet, kevyen liikenteen kaiteet, istutusastiat, runko- ja juurisuojat, valaisinpylväät, valaisimet, penkit, pollarit, roska-astiat ja pyörätelineet. Keskustaan tuodaan persoonallinen ilme Savonlinnaan suunnitellulla kaariaiheella, joka toistuu toistuu Olavinkadun valaisinpylväiden varsissa sekä ydinkeskustan opasteviittojen ja liikkeiden kylttien muotoilussa. Lisäksi kaariaihe on liitettävissä keskustan pienarkkitehtuuriin esimerkiksi uimakoppien penkkien muodoiksi tai torikatosten kannatinrakenteiksi.

Seuraaville sivulle on tehty kooste Savonlinnan kalusteista. Kalustetyyli on nykyaikainen. Päävärinä on tumma harmaa, joka on nykyaikainen väri ja sopii sekä vanhoihin että uusiin ympäristöihin. Väri sitoo keskustan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Olavinlinnaan johtavalle puistoreitille sekä linnan ja maakuntamuseon ympäristöön on suositeltu historialliseen tyyliin sopiva nykyaikainen valaisin. Näiden alueiden värinä on musta sekä kuultokäsitelty tumma tai punaruskeaksi maalattu puu.

Savonlinnan nykyiset aidat ja kaiteet ovat tyylikkäitä, laadukkaita ja sopivat hyvin paikalliseen tyyliin. Vasemmalla Olavinlinnaa johtava kevyen liikenteen silta, alavasemmalla paikallinen nurmi- ja istutusalueiden erikoiskaide. Alaoikealla oleva kuva on Haapasalmen kevyen liikenteen sillalta.

Aidat ja kaiteet

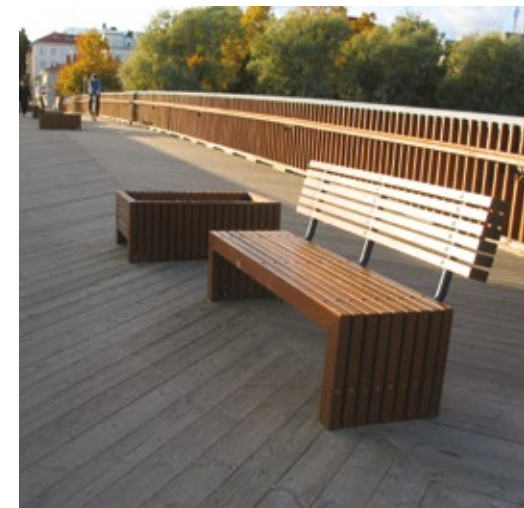
Savonlinnan oma persoonallinen ilme näkyy kevyen liikenteen siltojen puisissa ristikkokaiteissa sekä istutus- ja nurmialueiden metallisissa kaiteissa. Uutta kaidemuotoilua kuvaa torin kupeeseen toteutettu uusi kevyen liikenteen silta.

Tulevaisuudessa käytetään puuristikkokaidetta kevyen liikenteen silloilla sekä Savonniemen kiertävällä kevyen liikenteen väylällä. Torin uuden sillan teräskaide on hyvä malli muille kevyen liikenteen silloille. Nurmialueiden ja istutusten suoja-aidaksi valitaan valmismalli, johon teetetään Savonlinnan perinteisen kaiteen mukainen tolpan pää.

Katusiltojen törmäyskaiteena suositetaan käytettäväksi Väyläviraston tyyppikaidetta.

Pollarit

Pollareita käytetään ajonestona tarvittavissa kohteissa. Mallina on istutusalueen kaiteen tolppa, joka on kehitetty niin kutsutusta ”Kaken kaiteesta”.

Nurmialueiden ja istutusten suoja-aidaksi valitaan valmismalli, johon on teetetty Savonlinnan perinteisen kaiteen mukainen tolpan pää. Esimerkkinä on Haveno Oy:n aitamalli.

Istutusastiat

Istutusastioita käytetään kaikkien vuodenaikojen kausi-istuksiin. Istutusastioiden malli on ruukumainen. Istutusastiat tulee olla varustettavissa altakastelujärjestelmin. Istutusastioiden valinnassa tulee huomioida materiaalin säänkestävyys ja siistinä pysyminen. Istutusastian korkeus on vähintään 700 mm, halkaisija noin 1000 mm tai enemmän. Liikkeille suositellaan vastaavan tyylisiä ruukkuja. Ruukkuina käytetään terracottaruukkuja tai vastaavan näköisiä muovisia ruukkuja, sekä harmaan ja mustan sävyisiä teräs- tai betoniruukkuja.

Esimerkkinä, Terracotan värinen ruukku

Istutusastia on malliltaan selkeän yksinkertainen. Yksinkertaisissa ruukuissa suositetaan paremmin pystyssä pysyviä betoniruukkuja, esimerkkinä Vaasi (Rudus Oy).

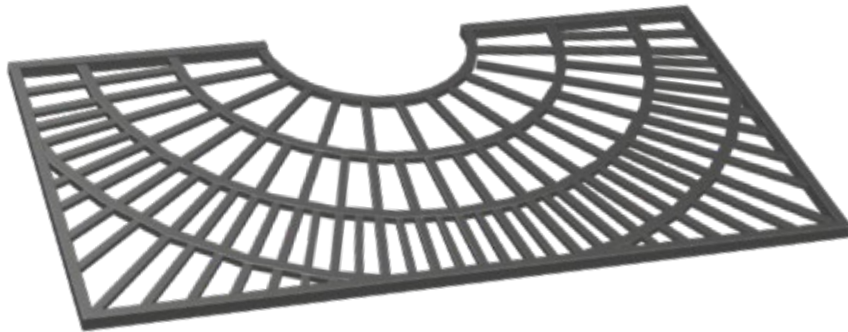
Ns. Hanskin ruukku. Hannu Härkösen suunnittelema linna- ja puutarha-arkkitehtuuri kehittää Savonlinnan kaupungin ruukkujen kylkiä. Kuvio on laserleikattu.

Runko- ja juurisuojat

Koville pinnoille istutettavat puut varustetaan runko- ja juurisuojin. Savonlinnassa käytetään kahta mallia. Keskeiselle alueelle moderni ja suoralinjainen malli. Muilla alueilla käytetään perinteisempiä malleja.

Tuotteet pintakäsitellään Savonlinnan värikartan mukaisesti.

Keskeiset alueet: selkeälinjainen ja moderni malli. Esimerkkinä on Betamet Oy:n runkosuoja ja maaritila. Tuotekoko määritetään tilauksen yhteydessä.

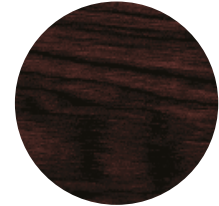

Savonlinnan muilla alueilla runko- ja juurisuojan malli on kevyempi, mutta yhteensopiva uyöhykkeen 3 mallin kanssa. Esimerkkinä on Kehä-Tuote Oy:n juurisuoja NK 15 sekä runkosuoja RS 350m

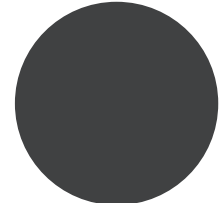

Savonlinnan pienarkkitehtuurin väri- ja materiaalikartasto.

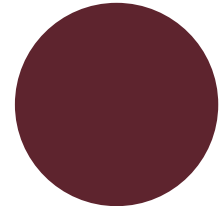
tumma
kuultokäsittely,
pienarkkitehtuurin
puuosien käsittely

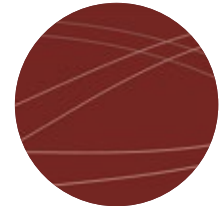
RAL 9011, musta
teräksen väri,
teräsrakenteet

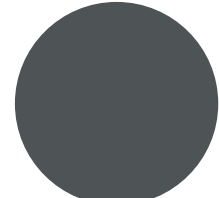
NCS S 6030-R10B viininpunainen,
markiisit ja kattopinnat

Savonlinna-kuosi, jossa raidat
valkealla ja harmaalla

RAL 7026, harmaa,
vaihtoehtoinen väri
teräsrakenteille

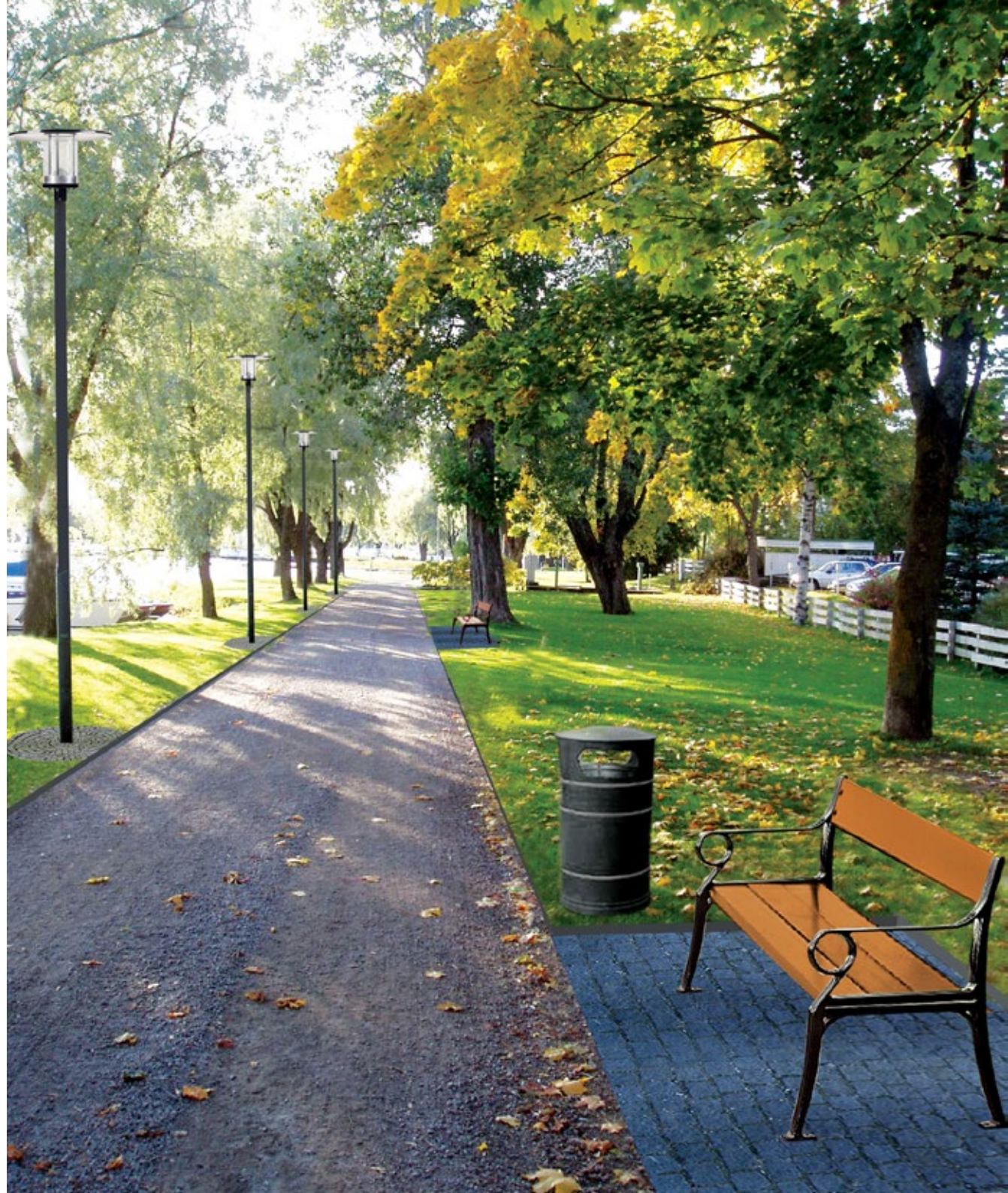
Valaisimet, keskustan ydinalueet

Valo on erinomainen kaupungin ominaispiirteitä ja kauneutta korostava elementti. Kaupunkikuvan korostaminen valolla on lisäksi helppo toteuttaa ja vaikutukseensa nähden investointi- ja käyttökustannuksiltaan edullista. Valon ja valaisimien ominaisuuksia, mittakaavallista vaikutusta, tehoa ja väriä voidaan tehokkaasti hyödyntää kaupunkikuvan korostamisessa sekä päivällä että pimeään aikaan.

Joulu- ja/tai talvisen teemavalaistuksen suhteen on tarpeellista tehdä suunnitelmat, joihin liittyvät sekä kaupungin että yksityisten toimijoiden osuudet. Savonlinnan valaistuksessa kaupunkikuvallisesti tärkein alue on keskustan ydinalue: torin, matkustajasataman sekä Olavinkadun alueet. Tällä alueella käytetään kevyen liikenteen väylillä ja torilla lyhtymäisiä, ilmeeltään moderneja valaisimia pyöreisiin puupylväisiin asennettuna. Katuvalaisimiksi valitaan samaan tyyliin sopivat valaisimet teräspylväissä.

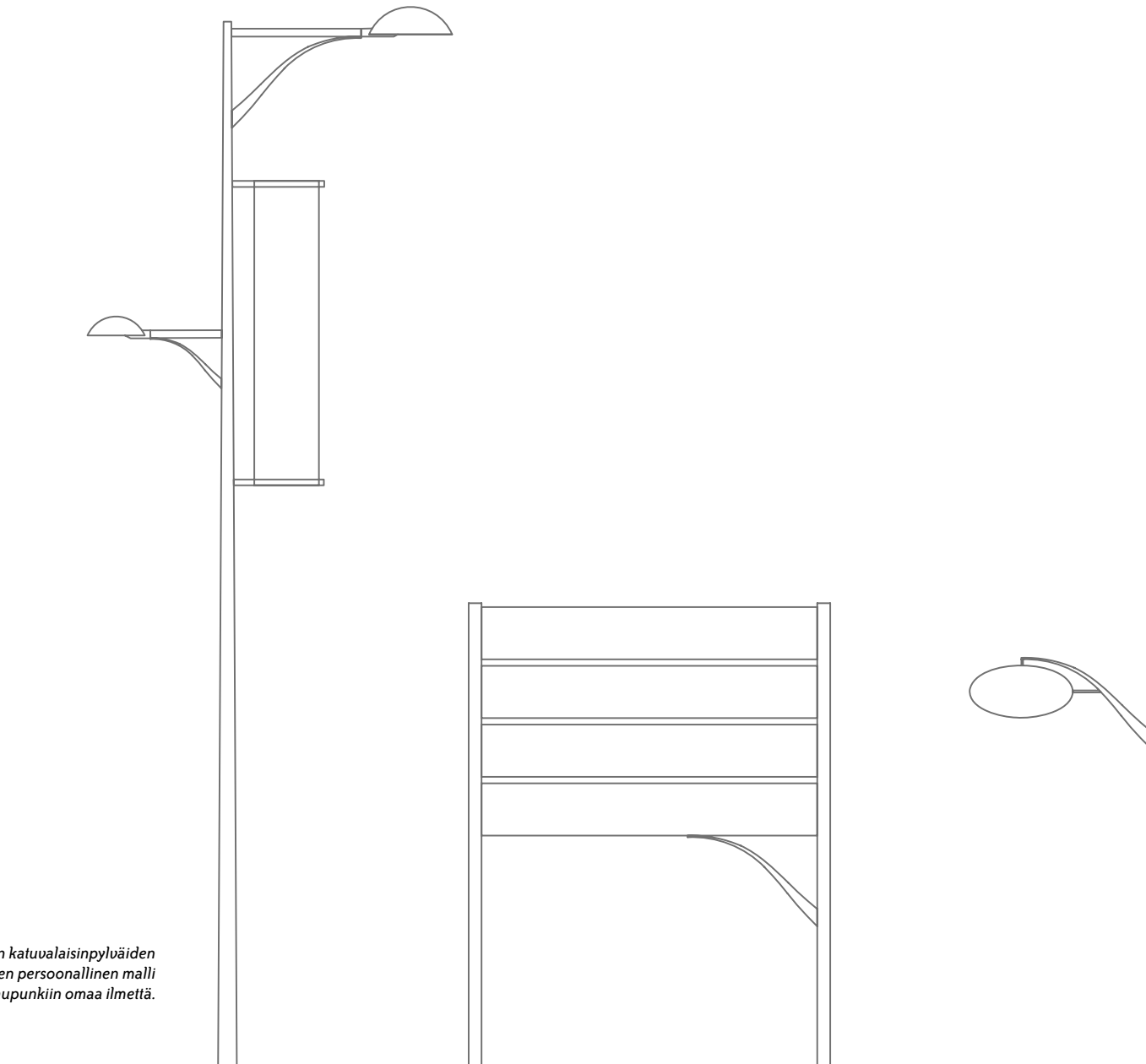
Matkustajasataman ja torin laidoilla voidaan halutessa käyttää myös valaisinpollareita veden äärellä. Malliksi valitaan maahan upotettavaan betoniperustukseen asennettava pollarimalli, joka sopii valaisinsarjaan. Lamppuja valittaessa tärkeitä näkökulmia ovat energiatehokkuus, käyttöikä sekä ympäristön värien toistokyky.

Keskustan erikoisalueella värien luonnollinen toistuminen on erityisen tärkeää. Ydinalueille suositetaan valon väriksi valkoista sekä energiankäyttöään ja polttoiltaan pitkäikäisempiä valaisimia.

**Olavinkadun ja matkustajasataman
valaisinpylväs**

Olavinkadulle suunnitelluissa pylväissä käytetään valaisimena M-Light Benito Vialia Evo -mallia; ajoradan puolella / ylempänä valaisimena 60 W -versiota ja kevyen liikenteen väylällä / alempana valaisimena 40 W -versiota. Pylväiden valmistajana on Tehomet ja värinä RAL 7026. Pylväiden mitoitus on esitetty liitteessä 1. Samoja valaisinpylväitä käytetään Satamapuistonkadun katuvalaisimina; tällöin pylväiden korkeus on 8 m ja niissä on valaisin vain kadun puolella.

*Savonlinnan katuvalaisinpylväiden
ja opasteiden persoonallinen malli
luo kaupunkiin omaa ilmettä.*

Valaisimet, keskustan muut alueet

Ydinalueen ulkopuolella käytetään jo nykyisin käytössä olevia laadukkaita, mutta edullisia peruskatuvalaisimia. Samojen mallien käyttöä jatketaan, jotta kaupunkikuva säilyy yhtenäisenä.

Puistoalueilla käytetään ensisijaisesti M-Lightin Comet ja Neptunus LED -malleja, jotka jakavat valoa tasaisesti ympärilleen. Pollaraiden suhteen suositaan pyöreäkärkistä M-Light ML Bollard 6001 -mallia.

Pääkaduilla käytetään kuumasinkittyä ja jauhemaalattuja kartiopylväitä. Muilla kaduilla pylväät ovat kuumasinkittyjä. Kevyen liikenteen väylien pylväiden pintakäsittely määritetään kohdekohtaisesti väylän laatutasosta riippuen. Uusilla korkeatasoisilla alueilla suositaan maalattujen pylväiden käyttöä.

M-Light Neptunus LED

M-Light Comet

M-Light Benito Vialia Evo

M-Light AURORA

M-Light ML Bollard 6000

M-Light ML Bollard 6001

M-Light ML Bollard 6002

M-Light Gubio

Penkit

Keskustan penkkimalleiksi valitaan valmiskalusteet, jotka ovat tyylliltään uudenaikaisia ja sopivat sekä vanhoille että uusille alueille. Penkkien valinnassa huomioidaan kansallisen SuRaKu-ohjeiston esteettömyyssuosituksiset ja ergonomiset suositukset.

Penkkien mitoitusohjeet ovat:

- istuinkorkeus 460–480 mm, penkeissä tulee aina olla selkänoja ja vähintään yksi käsinoja
- istuinten kallistuskulma on vähintään 1° ja korkeintaan 3°
- penkkien jalat eivät saa ulottua istuimen etupuolen yli

Tällä hetkellä yleisimmin käytetty penkkimalli on ilmeeltään kevyt, teräsalkainen penkki poikittaisella vaakarimoituksella. Poikkeuksena tähän on esim. matkustajasataman nykyinen penkkimalli, joka on betonijalkainen ja selkänojaton.

Jatkossa tarkoituksena on siirtyä kestävämpiin metallipenkkeihin, joita on jo käytössä esim. Komendantinpuistossa, Olavinkadulla ja Pitkäsillan pohjoispuolisella puistoalueella ("Hesen puisto"). Metallipenkkien käyttö- ja huoltokokemuksista kerätään aluksi käytännön tietoa, jonka jälkeen malleista voidaan jatkossa tehdä tarkempia päätöksiä.

Penkkien mallit sovitetaan ympäristön ilmeeseen; erityisesti vyöhykkeellä 1 ja Olavinkadun ympäristössä suositetaan ilmeeltään hillittyjä metallipenkkejä. Mallit valitaan saatavuuden ja paikkakohtaisten tarpeiden mukaan, mutta kuitenkin niin, että pyritään säilyttämään hengeltään yhtenäinen kaupunkikuva. Leikkikentille ja liikuntapaikoille voidaan valita värikkäämpiä, paikan ilmeeseen sopivia penkkimalleja tai piknik-pöytiä.

Valittuja penkkejä voidaan käyttää sekä upotettuun betonilaattaan pultattuina että irtonaisina. Pääperiaate on se, että puistoalueilla penkit pyritään kiinnittämään paikoilleen eikä niitä kerätä talveksi pois.

Uusia metallipenkkejä Hesen puistossa

Uusia metallipenkkejä Olavinkadulla ja Komendantinpuistossa.

Ulkoliikuntapaikan penkit Uimahallin takana.

Betonirunkoiset penkit satamassa ja Törnipyörän saarella.

Roska-astiat

Ydinkeskustan roska-astioina käytetään valmiskalusteita, joiden vetoisuus on noin 100 l. Roska-astioiden suuaukkojen tulee olla niin suuria, että pizzalaatikat mahtuvat sisään.

Muilla alueilla sekä ahtaissa katutiloissa käytetään myös pylväisiin asennettavia pienempiä, noin 100 l ja 200 l roska-astioita. Syväkeräyssäiliöinä käytetään esim. Molokin mallia.

Lehtovuori City 100 (musta)

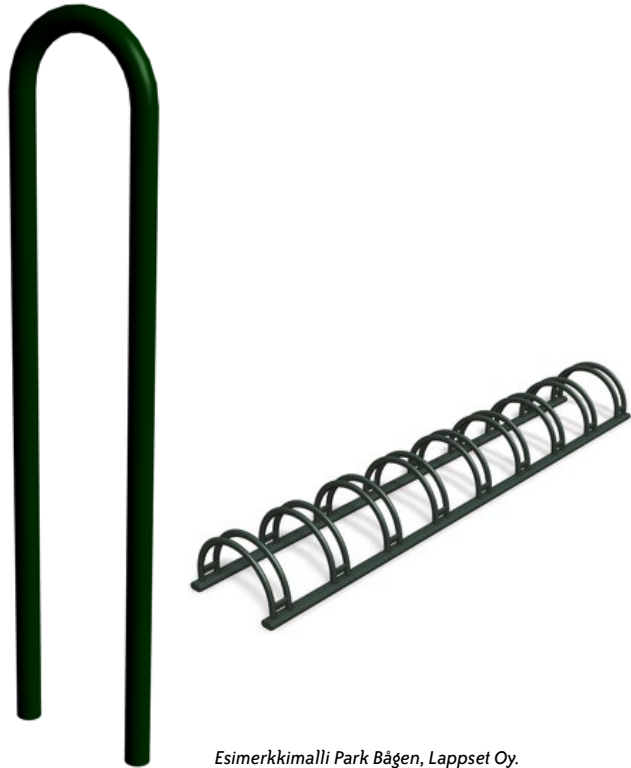
Vyöhykkeen 3 syväkeräysastioissa on teräksinen ilme, muualla astioiden ilmettä pehmennetään esimerkiksi puuverhouksella. Esimerkkinä CityKita, Molok Oy.

Yleisesti suositetaan alueen ilmeeseen sopivia, maalattuja roska-astioita. Sijainnista riippuen niihin voidaan myös asentaa lisävarusteita (kuvassa tuhkaputki).

Pyörätelineet

Pyörätelineiksi valitaan vakiomallit. Telineinä käytetään peittomaalattuja tai ruostumattomasta teräksestä valmistettuja pyörätelineitä. Mallin tulee olla yksinkertainen ja hilitty. Mallia voidaan tarkentaa alueiden muun suunnittelun edetessä. Mallisuositukseen on annettu sekä korkea, runkolukitukseen sopiva malli että perinteinen, mutta tyyliältään viimeistelty teline. Korkea teline sopii myös pyöräpysäköintialueille.

Esimerkkimalli Park Bågen, Lappset Oy.

Vyöhykkeillä 1 ja 3 pyörätelineet ovat peittomaalattuja tai ruostumattomasta terästä. Esimerkkimallit Indico, Ecosir ja Park, Lappset Oy.

Vyöhykkeillä 3, 4 ja 5 käytetään kevyitä, perusmallisia pyörätelineitä. Materiaalina kuumasinkitty teräs. Esimerkkimalli 108, Lehtovuori Oy.

Terassit

Ulkoterassit tuovat elämää kaupunkikuvaan. Katutilaan levittäytyvän kahvila- ja ravintolatoiminnan sijoittamisessa ja kalustuksessa noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä.

Ulkoterassin perustaminen edellyttää kaupungin luvan, joka haetaan rakennusvalvonnasta. Terassikalusteet tulee hyväksyttää kaupunkisuunnitteluyksikössä.

Terassikalustuksen tyyli noudattaa alueen kalustetyyliä. Vanhan Savonlinnan alueella käytetään koristeellisia, vanhaan tyyliin sopivia kalusteita. Terassien pinta on ruskeaa puuta tai puukomposiittia. Muualla kalusteet ovat tyyliiltään nykyaikaisen yksinkertaisia. Terassien pinta on tumman harmaata puuta tai mustaa puukomposiittia. Istuinten materiaaliksi suositetaan puuta, rungon materiaaliksi terästä. Kalustukseen ja terassin aitaukseen annetaan tässä ohjeessa esimerkkikalusteita. Yrittäjä voi valita kalusteensa tämän sivun kalusteista tai valita vastaavat, lähellä niiden tyyliä olevat tuotteet.

Terassit rajataan. Rakennetuilla terassilavoilla käytetään puisia tai lasisia kaiteita. Katualueelle tuotavat terassikalusteet rajataan kadusta teräksisillä aitotolpilla, joiden välissä on köysi.

Tarkennetut ohjeet terassien suunnitteluun löytyvät Savonlinnan liikejulkisivujen suunnittelukäsikirjasta.

Linnankadun miljööseen sopivat kevyet, romanttiset terassikalusteet. Esimerkkimallit: pöytä: Uppsala, tuolit Classic Stol no 1 ja Classic Stol no 2. Byarums Bruk Ab.

Torin ja matkustajasataman sekä Olavinkadun terasseille sopivat yksinkertaiset puu- tai teräspintaiset pöydät. Esimerkkimalli Latte, Nola Ab.

Torin ja matkustajasataman ympäristöön sopivat kevyet, puuistuimilla varustetut terassikalustot. Tuolien lankkutynnyrimäinen tyyli sopii sataman puisiin risteily-laivoihin. Esimerkkimallisto Barrel, Nola Ab.

Ydinkeskustan terassien rajaamiseen käytetään yksinkertaisen tyylikkäitä kalustesarjoja. Esimerkkimallisto on valettua alumiinia ja saatavissa eri väreihin maalattuna. Malliston nimi on Up, Nola Ab.

Shop frontit

Kaupunkikuvan laatua voidaan parantaa huomattavasti noudattamalla tiettyjä periaatteita liikkeiden kaupallisten julkisivujen käsittelyssä. Tarkoitus on saavuttaa pienillä toimenpiteillä ja valinnoilla tyylikkyyttä ja laadukasta ulkonäköä.

Vastuu liikkeiden julkisivujen ulkonäöstä on luonnollisesti yrittäjillä, mutta intressi ja hyöty ovat yhteiset. Huolitelluista näyteikkunoista syntyy positiivinen kierre: tyylikkäävät shop frontit tuovat liikkeille lisää asiakkaita ja parantavat kaupunkikuvaa; parempi kaupunkikuva houkuttelee ihmisiä viihtymään kaduilla, mikä puolestaan lisää potentiaalisten asiakkaiden määrää kaikille liikkeille.

Tulevaisuudessa voi olla viisasta käynnistää kaupungin ja kaupallisten toimijoiden yhteinen hanke, joka lisää shop fronteihin liittyvää osaamista ja synergian avulla luo mahdollisuuden toimia kustannustehokkaasti shop frontien parantamishankkeissa.

Yksi tärkeimmistä keinoista shop frontien parantamiseksi on valaistuksen laatu, määrä ja suuntaus – huolellinen valaistussuunnittelu, joka tuo liikkeen vahvuudet kauniisti ja houkuttelevasti esille. Liikkeen näyteikkunan käsittely on toinen tehokas keino. Yleensä sisustuksen esiin jättävä ikkunan käsittely houkuttelee paremmin poikkeamaan

kuin umpeen teipattu ikkuna. Ulos näkyvän sisustuksen siisteys, esteettisyys ja laadukas sommittelu on kolmas tärkeä keino. Neljäntenä ovat julkisivun ulkopuolen laitteet, varusteet ja rakenteet, kuten valomainokset, mahdolliset mainostelineet tai muut standit sekä mainosviestinnän tapa. Hyvä typografia ja sommittelu (graafinen ilme) näyttelee tässä suurta osaa.

Tarkennetut ohjeet liikejulkisivujen suunnitteluun löytyvät Savonlinnan liikejulkisivujen suunnittelukäsikirjasta.

Nykytilanne

1. Puoli-ikkuna-vaihtoehto

2. Kokolasinen vaihtoehto

Kaksi katukuvaa yhtenäistävää shop front -vaihtoehtoa Savonlinnaan. Molemmissa Savonlinnan värikarttaan sopivat yhtenäiset viininpunaiset markiisit (sävy NCS S 6030-R10B). Keskimmäisessä (1.) näyteikkunan alaosan peittää tummaksi käsitelty teräslevy, viimeisessä (2.) näyteikkuna ulottuu lähes kadun pintaan asti. Liikkeen tekstit ja tunnus sijoitetaan takaa valaistavan opalimuovilaatikon pintaan tarrakirjaimin. Tekstilaatikon ulkosivut ovat teräsverhoillut ja peittomaalatut. Olavinkadun kauppakadulle sopivat myös katupintaan valokuvioina valonheittimillä heijastetut liiketunnukset.

Ulkomainoslaitteet ja A-standit

Keskustan kaupalliseen luonteeseen liittyy kadun kulkijaan kohdistuva mainonta. Mainonta on sallittua katutilassa, puistoihin mainoslaitteita ei saa sijoittaa. Mainonnan tulee noudattaa julkisessa katutilassa reunaehtoja, jotta siitä ei muodostu kulkua estävä ja kaupunkikuvaa kohtuuttomasti rasittava visuaalinen häiriö.

Kaikkien ulkomainontaan liittyvien laitteiden väri on tumma harmaa RAL 7026, Granite Grey, jota käytetään keskustan maalatuissa kalusteissa.

Ulkomainoslaitteiden maksimikoko katumainostauluissa on 1250 x 1700 mm. Tällöin laite ei peitä liiaksi kaupunkikuvallista näkymää. Ulkomainoslaitteen muoto valitaan mainosyrittäjän vakiomalleista yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa.

Katutilan mainonnan periaatteina tulee olla selkeän ja kaikkia palvelevan kulkutilan pysyminen avoimena kulkuesteistä sekä liikenneturvallisuus. Ulkomainoslaitteet sijoitetaan 1 m etäisyydelle ajoradan reunasta. Jalkakäytävälle tulee jäädä 2,5 m vapaata tilaa. Yhdistetyllä jalkakäytävä-pyörätiellä vapaa tila tulee olla 3 m. Liikenteen näkymien säilyttämiseksi ulkomainoslaitteet tulee sijoittaa kulkusuunnassa vähintään 25 m etäisyydelle kulkusuuntaan nähden seuraavasta suojatiestä tai risteyksestä. Ulkomainoslaitteen etäisyys puusta on 2,5 m. Laitteiden välinen matka tulee olla minimissään 25 m. Liikekohtaiset mainokset sijoitetaan rakennusten julkisivun viereen varusteluvyöhykkeelle, jonka leveys on 1 m rakennuksen seinästä. Katutilaan sijoitettavien A-standien tulee olla siistejä ja mahdollisimman kauniita. A-standien väri on RAL 7026, Granite Grey tai vastaava tumma harmaa.

Olavinkadun, matkustajasataman ja Linnankadun valaisinpylväisiin voi ripustaa banderolleja. Banderolleja käytetään tapahtumamainontaan. Banderollin mainospinnan koko on 500 x 3000 mm. Banderollimainontaan haetaan kampanjakohtainen lupa kaupungilta.

Lisää ohjeita A-standien suunnitteluun löytyy Savonlinnan liikejulkisivujen suunnittelukäsikirjasta.

Esimerkki A-standista, RAL 7026, harmaa, maalatut kalusteet.

Liikekohtaiset nimikyltit ja kohdeopasteet

Opastusvarustus ilmentää katukalusteiden ohella kaupungin vireää ja omanarvontuntevaa julkiskuvaa. Savonlinnassa on nykyisin käytössä erityyppisiä opasteita, joten tyyli on hyvä tehdä yhtenäiseksi. Opastukseen yhtenäisyyttä luovia ominaisuuksia ovat opasteen muotoilu, värit ja materiaalit. Tällä hetkellä osa kaupungin opasteista on metallista valmistettuja opasteita. Pohjaväri on musta ja teksti on valkoisella.

Savonlinnan uudet opasteet on suunniteltu olemassa oleviin kyltteihin pohjautuen. Opasteisiin on liitetty Savonlinnan tyyllitekiä, loiva kaari.

Liikenteenohjauksessa noudatetaan tiehallinnon ohjeistusta soveltaen rakenteet ilmeeltään Savonlinnan kaupunkiin sopeutuviksi. Portaaleina käytetään pyöreästä putkesta valmistettuja rakenteita. Keskustan portaalit suositetaan maalattavaksi värillä RAL 7026.

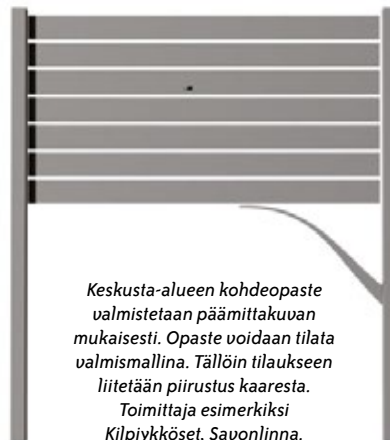
Keskusta-alueella käytetään pientä liikennemerkkikokoa ja liikennemerkkipylväät maalataan samalla sävyllä muiden teräsrakenteiden kanssa. Kävelyalueilla liikennemerkkien määrä minimoidaan ja kulkua ohjataan kaupungin sisäistä paikallisviitoitusta käyttäen.

Opastuksen sijoituspaikat määritetään kohdekohtaisesti alueiden suunnittelun yhteydessä.

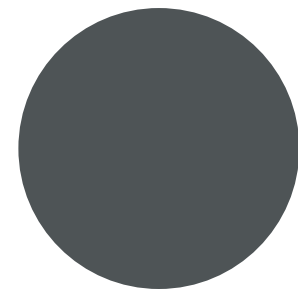
Lisää ohjeita liikekohtaisten nimikylttien ja kohdeopasteiden suunnitteluun löytyy Savonlinnan liikejulkisivujen suunnittelukäsikirjasta.

Linnankadun nykyisinä liikeopasteina on käytetty paljon ovaalin mallista kylttiä. Samasta muodosta on kehitetty tyyppimalli muualle keskustaan. Linnankadulla opasteet voivat olla tulevaisuudessakin koristeellisempia, muualla käytetään perusmallia.

Keskusta-alueen kohdeopaste valmistetaan päämittakuvan mukaisesti. Opaste voidaan tilata valmismallina. Tällöin tilaukseen liitetään piirustus kaaresta. Toimittaja esimerkiksi Kilpiykköset, Savonlinna.

RAL 7026, harmaa / granite gray, maalatut kalusteet.

Kirjasintyyppi

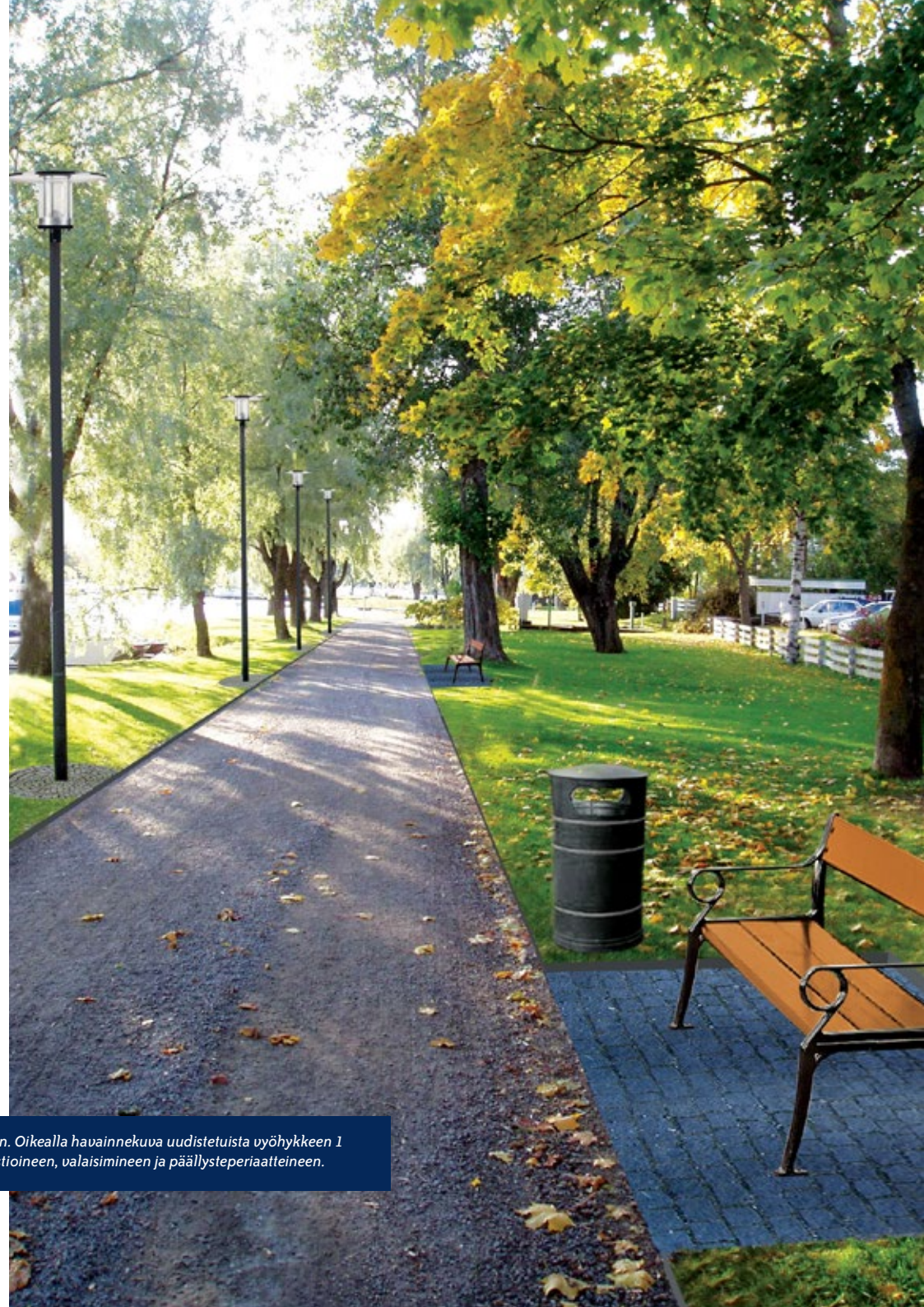
Savonlinnan opasteiden kirjasintyyppi on Avenir Next. Kirjasinten käyttö kohdeopasteissa ja liikekohtaisissa nimikylteissä on esitetty liitteessä 2.

Ylhäällä näkymä Olavinkadulta keskustan itäpäästä nykytilassaan. Havainnekuvasa on esitetty uudistettu Olavinkadun "kauppakatu" katukahviloineen, päällysteineen, valaisimineen ja kadunkalusteineen. Markiisien viininpunainen väri on pienarkkitehtuurin värikartasta.

Vasemmalla näkymä rannan puistotieltä nykytilassaan. Oikealla havainnekuva uudistetuista vyöhykkeen 1 katukalustamisperiaatteista penkkeineen, roska-astioineen, valaisimineen ja päällystesperiaatteineen.

Pienarkkitehtuurin periaatteet

Pienarkkitehtuurilla tässä laatukäsikirjassa tarkoitetaan lähinnä torin ja matkustajasataman alueille sijoitettavia kiinteitä torirakennelmia, -kahviloita ja mahdollisia paviljonkirakennuksia terasseineen. Näiden lisäksi ohjeistetaan yleispiirteisesti myös ydinkeskustan muiden pienrakennusten tyyliä mukaan luettuina uimakopit, kioskit ym. pienrakennukset, jotka sijaitsevat lähinnä etelärannan puistoteiden lähiympäristössä.

Pienarkkitehtuurin nykytyylit

Tori ja matkustajasatama sekä rantareitti torilta Olavinlinnalle ovat kesäturismin huippukohteita, joiden yhtenäisyyteen kannattaa panostaa.

Nykyisellään ydinkeskustaan ja etelärannalle sijoittuu tyyliltään ja toiminnoiltaan erityyppisiä pienrakennuksia, mm. jäätelö- ja kahvikioskeja, paviljonkeja terasseineen, lipunmyynti-/vuokrauskioskeja, torikojuja, torikahviloita ja uimakoppeja. Tyylilajeista voidaan erottaa ympäröivään tai ajan arkkitehtuuriin liittyviä pienrakennuksia kuten funkkistyylinen ”Lippakioski”.

Pienarkkitehtuurissa voi mahdollisuuksien mukaan soveltaa Savonlinnan liikejulkisivujen suunnittelukäsikirjan suunnitteluperiaatteita.

Lähtökohtia tyyliin ja mittakaavalle

Työprosessissa ja työpajoissa esiin nousseita Savonlinnan vahvoja kaupunkikuvallisia teemoja sovelletaan lähtökohdiksi pienarkkitehtuurin yhtenäiselle yleistyylille. Myös pienrakennusten nykytyylin toistuvia ja edustavimpia piirteitä voidaan pitää yhtenä lähtökohtana laatukäsikirjan pienarkkitehtuurille.

Pienrakennusten tyyliä yhdistäväksi piirteiksi ehdotetaan seuraavia:

- aidot ja laadukkaat materiaalit kuten puu ja teräs
- mittakaavassa ja sommittelussa pienipiirteisyys, kodikkuus ja ”pikkukaupunkimaisuus”
- muotokielessä selkeys, keveys ja sopiminen sekä vanhaan että uuteen ympäristöön
- sijoittelussa, suuntauksissa ja julkisivuissa järvinäkymien säilyttäminen ja ilmansuuntien ja tuulisuuden huomioiminen (mm. terassien ja katoksien sijoittelussa)
- kaupunkikuvassa jo toistuvien Savonlinnalle ominaisten aiheiden ja materiaalien käytön jatkaminen kuten vaakarimoitettu puu, pulpettikatto, viininpunaiset kattopinnat, viittaukset satamatunnelmaan (sisävesilaivat ja laiturit) sekä uutena tässä laatukäsikirjassa esitellyn ”Savonlinnakaaren” käyttö rakenteissa tai kangaskuuseissa.

Tyyliperiaatteiden soveltaminen

Mahdollisimman yhtenäisen kaupunkikuvan ja vahvan kadunkalustetyylin säilyttämiseksi pääperiaatteena pienarkkitehtuurissa on, että se noudattelee mahdollisuuksien mukaan muiden kalusteiden ja varusteiden tyyliä väreissä, materiaaleissa ja pintakäsittelyissä. Tapauskohtaisesti voidaan harkita milloin pienrakennusten toivotaan olevan muuhun kadunkalustetyyliin sopivia, yleistä Savonlinnan tyyliä noudattavia, ja milloin taas on perusteltua sopeuttaa pienrakennukset ympäröivään arkkitehtuuriin esim. muotoaiheiltaan, väreiltään ja materiaaleiltaan.

Keltainen rapattu pienrakennus materiaaleineen ja väreineen on hyvä esimerkki ympäröivään arkkitehtuuriin sopivasta pienarkkitehtuurista.

Torin järven päädyn kiinteät kioskirakennelmat kannattaisi mahdollisen kunnostuksen yhteydessä avata osin järvelle ja näköalojen suuntaan.

Tyyli 1

Etelärannan puistotiestä ja linnan ympäristöstä muodostuvalla vyöhykkeellä pienrakennuksia ovat uimakopit ja jäätelökioskit sekä ravintoloiden terassikojut. Pienrakennusten puuosat käsitellään penkkien tavoin kuultokäsittelyllä ruskeiksi tai tervanvärisiksi ja teräsosat mustiksi tai tummanharmaiksi. Julkisivuissa suositetaan puista vaakarimoitusta. Kioskirakennuksissa voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää Savonlinna-kaarta tukikaarena sekä ikkunoissa pyöreää ”laivanikkunamaista” muotoa. Kattomuotona suositetaan pulpettikattoa ja kattokulmana käytetään väliä 10–15 %. Kattomateriaaliksi suositellaan pelti- tai huopakattoa käsiteltynä tumman viininpunaiseksi. Räystäiden pituuden tulee olla vähintään 500–600 mm.

Tyyli 2

Ydinkeskustan torin ja matkustajasataman alueilla pienrakennuksia ovat kahvila- ja jäätelökioskit, paviljonkirakennukset mahdollisine terasseineen, sataman mahdolliset lipunmyynti- ja infokioskit sekä toriin liittyvät kiinteät pienrakennukset.

Pienrakennukset toistavat tyylin 1 materiaaleja eli vaakapuurimoitus kuultokäsittelynä ruskeiksi tai tervanvärisiksi sekä teräsosat käsiteltynä tummanharmaiksi. Kioskirakennuksissa ja torikojuissa voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää Savonlinna-kaarta tukikaarena sekä ikkunoissa pyöreää ”laivanikkunamaista” muotoa. Kioskien kattomuotona suositetaan pulpettikattoa ja kattokulmana käytetään väliä 10–15 %. Kattomateriaalina mieluiten pelti- tai huopakatto käsiteltynä tumman viininpunaiseksi. Räystäiden pituuden tulee olla vähintään 500–600 mm. Laajoissa lasipinnoissa voidaan harkita hiekkapuhallettujen kuviointien käyttöä näkösuojana ja tunnelman luojana. Mahdolliset markiisit, suojapeitteet tai telttakatokset voidaan toteuttaa säänkestävälle suojapeitetäyppiselle materiaalille tumman viininpunaisina ja printtauttaa niihin haluttaessa nk. Savonlinna-kuosi (kts. oheinen värikartta).

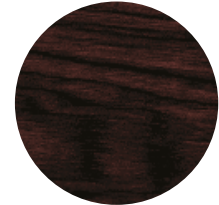
Näkymät järvelle sekä etelään että länteen ovat erityisen tärkeitä torilta ja matkustajasatamavyöhykkeeltä. Tämä tulee huomioida suuremmissa rakennuskokonaisuuksissa, kuten Seurahuoneen edustalle mahdollisesti sijoittuvassa paviljonkirakennuksessa sekä torin uudistuvissa kahvilarakennuksissa. Näkymiä voidaan avata esim. rakennusten järvinäkymän suunnassa kapeilla rakennusmassoilla, laajoilla lasipinnoilla läpi rakennusten järven suuntaan sekä pilkkomalla suuret rakennuskokonaisuudet pienempiin osiin, joiden väleistä näkyy järvelle.

Rakennusten mittakaavan pitäminen pienipiirteisenä mm. massojen pilkkomisella osiin sekä detaljoinnilla on tärkeää ”pikkukaupunkimaisen” tunnelman säilyttämisessä. Terasien sää- ja näkösuojana voidaan käyttää puisia kuultokäsittelyjä pergolarakenteita köynnöksineen tai markiiseja ja telttakatoksia, sävytettyinä mielellään viininpunaisella. Terrassien sijoituksessa huomioidaan näkymien lisäksi ilman suunnat ja tuulisuus suosimalla aurinkoisia tai puolivarjoisia sekä tuulensuojaisia paikkoja. Tarvittaessa tuulensuojia voidaan toteuttaa laadukkaasti teräsrakentein lasista.

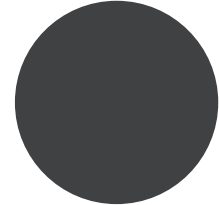
Torin kiinteissä pienrakennuksissa voidaan niiden uusin yhteydessä siirtyä yhtenäisempään linjaan mm. värisävyissä – ruskea kuultokäsittely puu, tummanharmaat teräsosat, tumman viininpunaiset kattopinnat; sekä materiaaleissa – puinen vaakarimoitus, pelti- tai huopakatot, sirot teräsrakenteet, viininpunaiseksi (ja haluttaessa Savonlinna-kuosilla tulostetut) sävytetty kattomarkiisit tai telttakatokset. Pääperiaatteena torikokonaisuudessa on kiinteiden, ympärivuotisten pienrakennusten toteuttaminen yhtenäiseen Savonlinna-tyyliin sopiviksi ja vaihtuvien torikatosten ja torimyyntiautojen alueen säilyminen ”monenkirjavana” ja vaihtelevana torin keskialueella.

Savonlinnan pienarkkitehtuurin väri- ja materiaalikartasto:

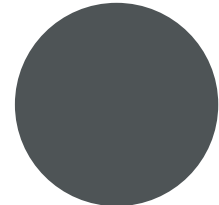
tumma
kuultokäsittely,
pienarkkitehtuurin
puuosien käsittely

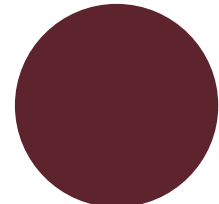
RAL 9011, musta
teräksen väri,
teräsrakenteet

RAL 7026, harmaa,
vaihtoehtoinen väri
teräsrakenteille

NCS S 6030-R10B viininpunainen,
markiisit ja kattopinnat

Savonlinna-kuosi, jossa raidat
valkealla ja harmaalla

Nykyisiä pienrakennuksia voidaan niiden kunnostamisen ja laajentamisen yhteydessä käsitellä ja uusia paremmin sopimaan yhtenäiseen tyyliin mm. valitsemalla pintojen värisävyt ja materiaalit laatukäsikirjan valikoimasta sekä uusimalla markiiseja ja telttakatoksia esimerkiksi tumman viininpunaisiksi, mahdollisesti painettuina Savonlinna-kuosilla.

Opasteiden, mainosten tai muun informaation sijoittamisessa pienrakennuksiin on syytä noudattaa joitakin yhtenäistäviä periaatteita. Kirjasintyytit ja värit voivat olla erilaisia, mutta opaste- ja mainostaulujen sijoitus- ja kiinnitystapa tulisi olla alueella yhtenäinen. Tällainen kiinnitystapa voi olla esimerkiksi tarrairtokirjaimet tai lasiin hiekkapuhallettu teksti ja kuviointi. Lasipintojen umpeen teippausta tulee välttää.

*Savonlinnan
pienarkkitehtuurin
materiaali-, detailji- ja
sävy maailmaa.*

Savonlinnan nykyisten uimakoppien tyyli on erittäin pelkistetty.

*Designmanuaalin periaatteita noudattavassa
uimakoppiluonnoksessa on materiaalina vaaka-
rimoitettu puu kuultokäsiteltynä tummaksi ja
laivahenkeen viittavat pyöreät ikkunat. Penkin
kaari toistaa Savonlinna-kaaren ajatusmaailmaa.
Yllä pohjakaavio ja vasemmalla havainnekuva
uimakopeista järven rannassa.*

Toimintamalli

Kaupunkiympäristön toimenpiteitä ja kunnossapitoa koskeva vastuunjako

Keskustan viihtyisyys ja omaleimaisuus edellyttävät jatkuvaa huolenpitoa eri osatekijöistä. Kaupunkikuvaan vaikuttavat niin katutilan kuin tonttienkin ympäristö ja rakenteet.

Kaupungin tekninen toimiala on vastuussa keskustaympäristön laadun tavoitteenasettelusta laajasti yli tonttirajojen sekä toimenpiteiden toteuttamisesta omalla alueellaan. Kaupunki vastaa eri tahojen

motivoinnista yhteisen ympäristön ylläpitoon sekä neuvoo ja ohjaa toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Savonlinnan kaupungilla on voimassa säännöllisesti päivitettävä rakennusjärjestys, joka täydentää alueidenkäyttölain, rakentamislain sekä voimassa olevien asemakaavojen määräyksiä. Järjestyslaki ohjaa kiinteistönomistajien rakentamis- ja kunnossapitotoimintaa.

Eri tahojen vastuut	Julkisen ympäristön osa-alueet	Organisaatio	Henkilön virkanimike
Kaupunki: - katurakenteiden laatu, kunto ja kunnossapito - kiinteistönomistajien ja toimijoiden neuvominen kaupunkikuvakysymyksissä Kiinteistönomistajat: - tonttia rajaavien rakenteiden ja istutusten kunto ja laatu - pihojen puuston kunto ja uusiutuminen Keskustassa toimivat yritykset: - näyteikkunoiden ylläpito - katutilaan sijoitettavien mainoslaitteiden laatu, kunto ja sijoitus Keskustassa asioivat ja oleskelevat: - kaupunkiympäristön arvostus ja siisteys	Liikennejärjestelyt	Tekninen toimiala	Infrapääliikkö (yleiset alueet)
	Kulkupintojen rakenteet	Tekninen toimiala	Infrapääliikkö (yleiset alueet)
	Esteettömyys	Tekninen toimiala	Infrapääliikkö (yleiset alueet)
	Avoimien tontinosien raja	Tekninen toimiala	Kaupunginpuutarhuri
	Istutukset	Tekninen toimiala	Kaupunginpuutarhuri
	Kunnallistekniset rakenteet	Savonlinnan vesi	Savonlinnan veden johtaja
	Ulkokalusteet ja varusteet	Tekninen toimiala	Kaupunginpuutarhuri
	Valaistus	Tekninen toimiala	Infrapääliikkö (yleiset alueet)
	Mainonta ulkotilassa	Tekninen toimiala	Rakennustarkastaja (kiinteistöjen mainokset)

Toteuttamisen ohjeistus

Savonlinnan keskustaympäristöä rakentavat sekä kaupunki että yksityiset tontinomistajat. Kiinteistöissä toimivat näkyvät katutilaan julkisivunsa kautta, osa tuo myös mainostamista katutilaan. Kukin toteuttajataho suunnittelee ja toteuttaa alueellensa kohdistuvat toimenpiteet, mutta yhteistyö on toivottavaa ja luvanvaraisissa toimenpiteissä pakollista.

Kaupunki on laatinut keskustan Designmanuaalin, jossa määritellään keskustan katutilojen kaupunkikuvallinen tyyli ja laatutaso. Kaupunki on sitoutunut noudattamaan Designmanuaalia katutilojen parannushankkeissa.

Kiinteistönomistajat ovat rakennusjärjestyksen mukaisesti velvollisia hankkimaan luvan seuraaville kaupunkikuvaan vaikuttaville hankkeille:

- Aidan tulee materiaaleiltaan, korkeudeltaan ja muulta ulkoasultaan soveltua ympäristöön. Lupa vaaditaan rakennettuun ympäristöön liittyvältä erottavalta ja kiinteältä aidalta tai kadunreunusmuurilta, jonka korkeus on yli 1,2 m.
- Piha-alueen järjestelyt, kuten yli 6 m² suuret rakennelmat ja julkisivutoimenpiteet (rakennusvalvonta)

- Muut kaupunki- ja ympäristökuvaan pitkäaikaisesti vaikuttavat järjestelyt ja muutokset (rakentamislupa)
- Yksittäisen puun kaataminen (kaupunginpuutarhurin lupa)

Rakennusjärjestyksessä veloitetaan lisäksi seuraaviin kiinteistönomistajia velvoittaviin kaupunkikuvaan vaikuttaviin toimenpiteisiin:

- Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita jne.
- Rakennuspaikka tulee tarvittaessa sopivin istutuksin liittää ympäröivään maisemaan.
- Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.
- Rakennettaessa olemassa olevien rakennusten yhteyteen on rakentamisen sovelluttava noudatettuun rakennustapaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta. Rakennuspaikalla rakennusten tulee muodostaa sekä ympäristökuvaltaan että kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen kokonaisuus.

- Ympäristöön olennaisesti vaikuttavien ulkovarastojen, kompostointi- tai jätessäiliöiden ja jätekatosten ympärille on tarvittaessa istutettava näkösuoja tai rakennettava aita.

Keskustassa toimijoita koskevat seuraavat rakennusjärjestyksen kohdat:

- Muun kuin luonnonsuojelulaissa säädetyn rakennelman, tekstin tai kuvan asettaminen ulkosalle mainos- tai muussa kaupallisessa tarkoituksessa taikka ikkunaa peittävän mainoksen pysyvä tai pitkäaikainen rakentaminen (rakentamislupa)
- Katu- ja yleiselle alueelle sijoitettava mainoslaite edellyttää lupaa (rakennusvalvonta)

Merkittävät keskustan ympäristökuvaan vaikuttavat muutokset käsittelevät teknisen toimialan kulloinkin tarvittavat asiantuntijat (rakennusvalvonta ja maankäyttöpalvelut).

Mikäli piha-alueet ovat luonteeltaan puolijulkisia ja yhteydessä katualueeseen, suositellaan käytettäväksi katualueille esitettyjä materiaaleja, kalusteita ja värejä. Mikäli rakennuksen arkkitehtuuri edellyttää, voidaan käyttää myös muita, katutilaan sopivia ratkaisuja, jotka on suositeltavaa hyväksyttää teknisen toimialan rakennusvalvonnassa ja maankäyttöpalveluissa. Oleellista on, että piha-alueet suunnitellaan hyvällä maulla ja ammattitaidolla.

Kunnossapito-ohjelma

Ympäristön eri osatekijöiden kunnossapito on tärkeä osa ympäristön laatuohjelmaa. Kunkin alueen omistaja vastaa alueensa kunnossapidosta.

Kaupunki noudattaa julkisen ulkotilan kunnossapidossa laatu- ja ympäristöpolitiikan toiminta- ja työohjeita. Katujen kunnossapidossa noudatetaan lisäksi "Liikenneväylien tavoitteellista kunnossapitotasoa 84" (Suomen kaupunkiliitto, Suomen kuntaliitto). Katukunnossapito on tällä tavoin selkeästi ja tarkasti ohjeistettu.

Kiinteistöjen veloitteena on pitää kunnossa piha-alueensa ja kadun jalkakäytävä. Rakennusjärjestyksessä veloitetaan kiinteistönomistajaa pitämään alueensa rakennukset, jätesäiliöt ja -katokset, mainokset, aidat, portit, ulkovarastointi ja istutukset asianmukaisessa kunnossa niin, että ne eivät rumenna ympäristöä.

Kunnossapidon oleellinen tekijä on rikkoutuneiden tai vaurioituneiden rakenteiden mahdollisimman pikainen korjaaminen, on sitten kyse katutilasta tai piha-alueesta. Esimerkiksi töhryt rakennusten julkisivuissa tulee poistaa niin pian kuin mahdollista.

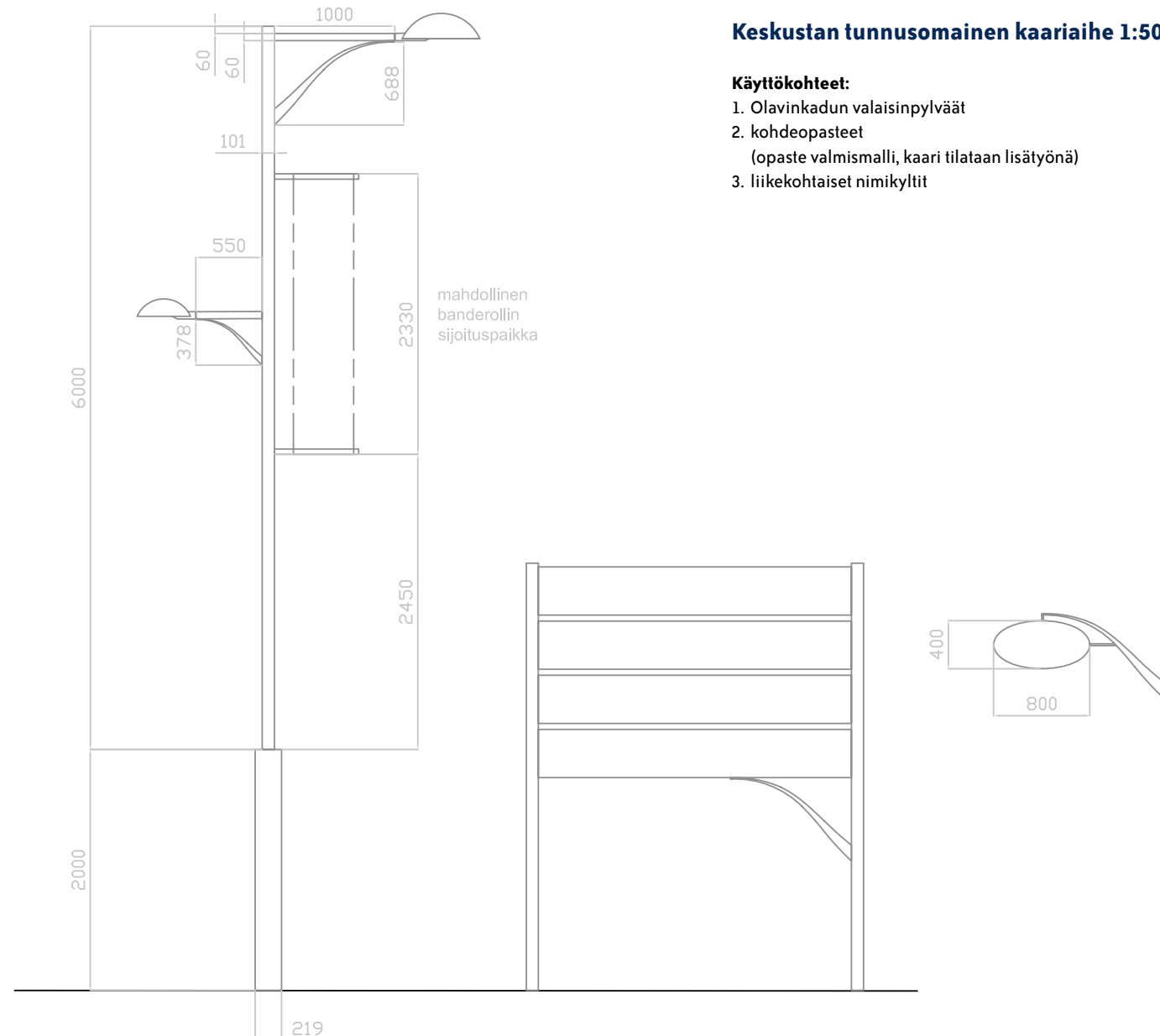
Kunnan rakennusvalvontaviranomainen suorittaa rakentamislaisia tarkoitettua ympäristön hoidonvalvontaa mm. pitämällä tarvittaessa katselmuksia.

Liite 1

**Savonlinnaan suunniteltu
valaisinpylväs ja liikkeen
nimikyltti sekä kaaren käyttö
kohdeopasteessa**

Liite 2

Savonlinnan opasteiden kirjasintyyppi on Avenir Next. Kirjasinten käyttö kohdeopasteissa ja liikekohtaisissa nimikylteissä on määritelty oheisissa kuvissa.

Savonlinna

